

העוולים הזה

מה מקור השמועות על

פיצוה

אנומיות

לישראלי

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785.
ת.ד. 136. טען למברקים: "עולמפרסט".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
ופוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 31139.
חפצא: דוד סופל ובניו, תל-אביב.
המסרכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורך משנה:
רוב איתן
כתב ראשי:
אלי חבור
עורך כתיוב:
ססים נינו
צלם המערכת:
יעקב אגור
זקי
חברי המערכת:
שיע נינו, צ'י גלי, דוד הורוביץ, רותי ורד, יוסף אבוהמדי, אביבה סמו, אבנר פרי, שמעון צבר, עמוס קינו, סילבו קשת, סלבה רחביה.

העתון הנקרא ביותר במדינה

פזיזות אינה גבורה

במעבר חציה - זכות קדימה להולך רגל
רוכב אופנוע: כבד זכותו זו.

המועצה הלאומית למניעת תאונות

חליפות הריון
בגדים איחוד
תאם
ת"א שדר' חסד'יק 19
אולבול 62 19 13 12

הוצאת ספרים "קרית ספר"
בע"מ
המלון החדש
השלם
בחמישה כרמים
מאת: א. אבן-שושן
וחבר אנשי מדע
נמצא למכירה בכל בתמ"ס
ברחבי הארץ.

כל יום חמישי...

2012

הייתי רוצה להפנות דברים אלה לקור
אים יקרים מסוימים מאוד: לחברי הכנסת
הרביעית, ובייחוד לחברי ועדת החוקה
בסחון שלה.
לפני חודש נשמו כל שותרי חופש
הביטוי במדינה לרוחה. היה נדמה כי
סוף-סוף התעוררתם להבנת הסכנה החמורה
המאיימת על חרות המדינה מצד אחרי הכתם
הלבן. בפעם הראשונה דיברתם בכנסת ב-
גלוי על הצנזורה הפוליטית, המופעלת
על-ידי סיעת בן-גוריון-פרס, באיצטלה של
בסחון המדינה. ערכתם כמה דיונים חריפים
במליאה ובחציה.
עתה נדמה כאילו מערכה זו תדעך, כפי
שדעכו מערכות רבות אחרות במדינה, מבלי
להביא כל תועלת. אורבא, אם אחרי יוכוח
מר כזה לא הצלחתם לכבול את ידיהם
של מפעילי הצנזורה הפוליטית, ירגישו אלה
את עצמם חופשיים לפרוץ להבא כל גבול.
אם ננטשו את המערכה ברבע זה, תהיה
זאת עריקה גסה - מעילה בתפקיד ובאמון.
כי שום גורם אחר - וגם לא בית-המשפט
- אינו יכול למלא את תפקידכם שלכם.

★ ★ ★

שום בית-משפט ישראלי אינו יכול לפעול
אלא בגבולות החוק שחוקקתם בכנסת.
באשמכם אין לישראל חוקה המאפשרת
לבית-המשפט לפסול את חוקי הכנסת, ה-
נוגדים את חרות האדם, כפי שעושה בית-
המשפט העליון בארצות-הברית. חוקי-החירום
הנוגעים לצנזורה, ששרדו מימי שלטון
הדיכוי הבריטי בארץ, הם כה קטלניים,
שכמעט אין אפשרות לבית-המשפט להטיל
מרות על הצנזור. עצם קיומו של חוק
פאשיסטי מתועב זה, תריסר שנים אחרי
קום המדינה, הוא אשמתכם שלכם.
גם סדרי בית-המשפט אינם מותאמים
להגנה יעילה על חופש העתונות. ודוגמת
נסיונו האחרון של העולם הזה תוכיח.
לפני ששה שבועות פסל הצנזור את
השערי ואת המאמר הראשי של העולם
הזה. פנינו אל בית-המשפט וביקשנו, זו
הפעם הראשונה בתולדות המדינה, צו-על-
תנאי נגד הצנזור. תוך כדי כך הצהרתי
בשבועה כי לפי מיטב הכרתי אין פסילה
זו נובעת משום שיקול בטחוני סביר, אלא
באה להגן על האינטרסים של האדונים ה-
פוליטיים של משרד הבסחון, המכחישים את
הצנזורה.

בית-המשפט העליון נאות לבקשתנו ונתן
צו-על-תנאי - הראשון מסוגו בארץ. בהת-
אם לחוק, נדרש הצנזור להשיב לטענותינו.
אחרי שעשה זאת, נקבעה ישיבה לחקירת
הצדדים ולמתן פסק-הדין הסופי.
בית-המשפט הוא מוסד עסוק מאוד. על
כן נקבעה הישיבה ליום ה-20 בינואר -
66 (ששים וששה) יום אחרי המחיקה.
בינתיים אירעו מאורעות מסוימים, ש-
ביטלו כמעט לחלוטין את האקטואליות של
הכתבה המחוקה. אפילו יצאה בית-המשפט
לבסוף על הצנזור להרשות את פירסומו,
הרי יהיו ערכו והשפעתו של המאמר פחוי-
תים עד אין שיעור. כך כבר השיגה
הצנזורה את מטרתה - אם תפסיד ואם
תנצח במערכה המשפטית.

★ ★ ★

קיים על כן המצב האבסורדי בו אין,
למעשה, שום הגנה יעילה מפני הצנזור
הפוליטי, אין שום עירעור אמיתי על הח-
לטותיו. כי עירעור שאיננו מגיע לסיכומו
תוך 48 שעות מרגע המחיקה, ערכו כמעט
אפס. שריבטסחון וסגנו, הממנים את
הצנזור והנותנים לו את הנוראותיהם, יכרי-
זים לסתום את הפה לכל ביטאון המעז
למתוח עליהם ביקורת רצינית, שאינה
רצויה להם.
כדי לשים קץ למצב מחפיר זה, אני
חוזר על הצעותי:
(א) תמנה ועדת-החוק והבסחון של ה-
כנסת ועדת-מישנה קבועה, מורכבת משלושה
מחבריה, שתכנה כמסד עליון וריבוני ל-
עירעורים על החלטות הצנזורה.
(ב) יותקן נוהל שיאפשר לתעודה זו
להתכנס תוך 48 שעות מעת הגשת העיר-
עור, ולהחליט את החלטתה בו במקום,
אחרי שמיעת טענות הצנזור וקורבנו.
(ג) תבוסל מיד תקנת-החירום המנדטו-
רית המבעיתה, הנותנת סמכות בלתי-מוגבלת
בידי הצנזור, ויחוקק חוק חדש שיצמצם
בפירוש את סמכות הצנזור לעניינים צבאיים,
במובנו המצומצם והאמיתי של המושג.

★ ★ ★

הסערה העולמית שהתעוררה בשבוע ש'
עבר, סביב השמועות אודות התכונה האסור
מית הישראלית, שהופצו על-ידי המוסד
המרכזי לביון של ארצות-הברית, באה כהפ-
תעה גמורה לרוב אזרחי ישראל. אך היא
לא יכלה לבוא כאפתעה לך - ובייחוד לא
אם התרגלת לקרוא גם בין השורות.

לפני תשעה שבועות בדיוק פירסם העולם
הזה (1206), בראש המדור במדינה, את
הרשימה הבאה, תחת הכותרת - "הפצצה
באה":
בהיותה שקועה עד מעל לראשה בפרשת
לבון, לא שמה ישראל לב לידיעה שסוררה
חרדה בלב כל בריזעת בעולם.
הידיעה: מדענים גרמניים גילו תהליך ש'
ייאפשר לייצר בנקל פצצות-אטום, גם ב-
מדינות שאין להן האפשרות להקים את
המיתקנים האדירים הדרושים כיום לאותה
מטרה. תוך שנתיים-שלוש תוכל כל מדינה
קטנה בעלת מינימום של אמצעים, לייצר
פצצות-אטום ככל העולה על רוחה. פצצות
אלה יוכלו גם לשמש נפצים לפצצות-מימן.
ישראל נכללת בשורת המדינות אשר יכלו
להשתמש בהמצאה זו. יש לה הכוחות הטכ-
ניים והאמצעים הכספיים הסיניטליים ה-

"העולם הזה" 1208 עמוד 5

דרושים לכך. רעים נמנית אף היא עם
סוג זה של מדינות.
העולם נחרד נוכח האפשרות שתוך זמן
קצר יצטרפו לפחות תריסר מדינות נוספות
למועדון האטומי. לגבי בני המרחב, חרדה
זו צריכה להיות כפולה. כי שום אזור
אחר בעולם אינו נתון במתיחות כה מת-
מדת, ובשום אזור אחר בעולם אין בעמדות
שלטוניות אנשים כה רבים שהוכיחו בעבר
חוסר-אחריות וקוצר-ראייה בתיכנון הרפת-
קות צבאיות.
השבוע דיבר דויד בן-גוריון בנאומו בכני-
סת על השלום כעל חלום רחוק... שליטי
ערב אינם מדברים על השלום אפילו
כחלום רחוק, אולם הזמן קצר מאוד -
ואם לא יקומו בארצות המרחב כוחות
חדשים, שיחזרו לשלום מזוד, עלול להיות
צר מצב בו שוב לא יהיה טעם בשלום.
כעבור שלושה שבועות פירסם העולם
הזה, במדור הנידון, קאריקטורה של השבו-
ר הצרפתי ל'אכספרס', שהראתה את דויד
בן-גוריון מחזיק בפצצה-אטום, בצדם של
גמאל עבד אל-נאצר ועוד כמה מחזיקי-
פצצות. באותו יום הגיש העולם הזה את
בקשתו לצו-על-תנאי נגד הצנזורה, על
מחיקת מאמרו הראשי של העתון.

מאז חזר העולם הזה לעניין זה כמעט
בכל גליון. תחת הכותרת "פצצה תוך שני
תיים" כתב העולם הזה (1209): "היה זה
(השמועות שפורסמו בעתוני ירדן על שיתוף
פעולה ישראלי-צרפתי לייצור פצצה אטו-
מית) אחד הצללים אותם הטיל הענן הכבד
שהחל מופיע בשמי המרחב לפני חודש. עה
גיבאו עתוני ארצות-הברית, בריטניה ו-
צרפת כי הפצצה האטומית והמינימית תימ-
צא תוך שלוש-ארבע שנים בידי ישראל
ורע"ם."
כעבור שבועיים ציין העולם הזה (1211)
תחת הכותרת "עננים אטומיים", בראש ה-
מדור במדינה: "מאז הפכה ההמצאה הגר-
מנית האחרונה את הפצצה האטומית לזולה,
הביעו מומחים את הדעה כי גם מצריים
נכללת ברשימת המדינות המסוגלות לייצר
פצצות אטומיות תוך שלוש שנים."
כאשר התפוצץ העניין סוף-סוף, בשבוע
שעבר, יכולנו להסתפק ברישימה קטנה,
תחת הכותרת "מדינה מסוימת",
לא היה לנו מה לחוש.

אורי אבנרי

אני האיש!

נחרתי עד עופק לבי למקרא מכתבו החצוף והשקרני של...

רבינוביץ

אני תובע במפ" נ"ע להופיא אותי לוועדתחקירה משפ'

מלה חיונית

הנני מסודנסית למרעי'הטבע, שנה ב', באוניברסיטה העברית בירושלים.

הנודים בא לישראל

אם יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

Advertisement for 'Dermofon' toothpaste. Features a woman holding a tube of toothpaste. Text includes 'דורמפון', 'עזרי צה', 'עזרי רק!', 'הסבון ללא סבון', 'רצוי להשתמש בדורמפון עדיף טוב'.

97805 מלניך

Advertisement for 'Cleo' toothpaste. Features a tube of toothpaste. Text includes 'הפתרון לפצעי בגרות', 'מנקה ומרענן את עור פניכם תוך זמן קצר!'.

נפתחות כתות חדשות ב-8.1.61 לבחינות מוקדמות דצמבר 1961, בתוספת קורסים מיוחדים לאנגלית ומתימטיקה.

Advertisement for 'Betan' (Beit An) school. Text includes 'הסתר הסטודנטים של האוניברסיטה של ת"א', 'ביתן', 'פרכים ופרסמה בגינו', 'ר'ח' אנטוסקולסקי 4, תל-אביב'.

כל יום חמישי... (Large stylized text)

הארם השלישי

מכתבו של הקורא מ. יעלום (העולם הזה 12/11), בו שאל מה זהותו האמיתית של הארם השלישי, הגיע אותנו לתיבת שורות אלו.

מה שמתוה, מתוה

קראתי בהתעניינות רבה בגיליון 'העולם הזה' (12/12) על שיר שפר חיים חפר (אנכ).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

הנני מודע למה שכתבתי ואת חוד המילה 'חיונית'.

אז יקום בקרוב טעירונו נודיסמי בישראל, אז זה בלי שום ספק יהיה הודות לכתבו היכם (העולם הזה 12/10/61).

המדריך האטומי לאזרח הישראלי

האם מסוגלת ישראל לייצר פצצה אטומית?

לדעת המומחים, מסוגלת עתה כל מדינה בעלת כושר טכני מינימלי לייצר פצצות אטום ומימן. בשנים האחרונות, ובייחוד בחודשים האחרונים, נאמר בכמה קונגרסים מדעיים ובעתונים רציניים כי ישראל גכללת בין עשרים או שלושים המדינות שיש להן היכולת והידע הדרושים לכך. הערכה זו מבוססת על המצאתם של מדענים גרמניים, שהומצאה לפני כמה שנים, אך שנתפרסמה ברבים רק לפני חודשיים ו- חצי.

מה טיבה של ההמצאה, ששיני תה באופן כה קיצוני את הפוטנציאל האטומי של מדינות קטנות?

השלב העיקרי בייצור פצצות אטום ו- מימן הוא הפקת החומר הגלמי אורניום-235, המתאים לפיצול הגרעין. הקושי הוא להפריד חומר זה מאחור, אורניום-238, הכבד קצת יותר.

במלחמת העולם השנייה פעלו המדענים האמריקאיים על פי הנחיה מדינית אחת ו- יחידה: להחיש את ייצור הפצצה האטומית בכל מחיר. מאחר שגם הגרמנים שקדו על ההמצאה, היה זה מירוץ בו הושם כל ה- דגש על גורם המהירות. לכן בחרו האמריקאים בפיתוח תהליך מסוים של הפקת U-235, שהוא בזבזני מאוד, אך שהבטיח את התוצאות המהירות ביותר.

תהליך זה חייב התקנת מתקנים אדירים, וכן ביובז פנסטי של חשמל ומים. שלוש המפעלים של ארצות-הברית מצריכים 50 מיליארד קילואט-שעה — כמות ה- שחה לכל הצריכה השנתית של ארץ כמו צרפת, והעולה פי 35 על הצריכה של ישראל בשנת 1959. עיקרו של תהליך זה: ה- אורניום נשאב דרך אלפי גופי-נקוביות. U-235 עובר בנקביות בקלות רבה יותר מאשר U-238, וכך מבוצעת ההפרדה. בינתיים שקדו המדענים הגרמניים על תהליך אחר, שגם הוא היה ידוע מלכתחילה באופן עקרוני לאמריקאים, אך שהוזנח מפני שלא הבטיח תוצאות כה מהירות. זה תהליך של הכנסת האורניום לצנטריפוגה המסתובבת במהירות עצומה. המוליכות הקלות יותר של U-235 נוטות להישאר במרכז הצנטריפוגה, בעוד שהמוליכות הכבדות של U-238 נדחפות אל הדפנות. תהליך זה דומה לתהליך הקודם, כמו ניתוח כירורגי עדין לפעולות של בית-מטבחים.

הממציא הגרמני גרנוט ציפה, נלקח אחרי המלחמה בשבי הרוסים, הקים להם מיתקן נסיוני. אחרי שחרורו, עבר לארצות-הברית והקים מיתקן גם שם. השנה חזר ציפה ל- גרמניה, והעמיד את המצאתו לרשות חברה פרטית גרמנית, שכבר מכרה כמה מיתקנים כאלה לשבדיה ולברזיל. צנטריפוגה אחת, העולה כ-2500 לירות בלבד, מייצרת חצי קילוגרם של U-235 ל- שנה. במחיר חצי מיליון לירות אפשר להת- קין כמה עשרות צנטריפוגות, המספיקות לייצור פצצה אטומית (המסוגלת גם לשמש נפץ לפצצה מימנית).

הדבר אינו מחייב התקנת מפעלים אדירים, וגם לא הוצאה אדירה של חשמל. כל שאר החומרים, התהליכים וההוצאות, הכרוכים בייצור פצצות מימן ואטום, חשו- בים פחות, ונמצאים בתחום ההשגה של כל מדינה קטנה.

האם רשאית כל מדינה קטנה לייצר פצצה אטומית?

כן. לפי שעה אין כל חוק או הסכם בינ- לאומי המגביל את הריבונות המוחלטת של

כל מדינה לייצר לבדה, או בשותפות עם מדינה אחרת, כל נשק אטומי שתמצא לנכון.

מדוע כעסו האמריקאים כאשר היה נדמה להם כי ישראל מייצרת פצצות אטום?

אין כל הסכם בין ארצות-הברית וישראל, המונע בעד ישראל לייצר פצצות אטומיות, או המגביל את זכותה המוחלטת לעשות זאת כאחת נפשה.

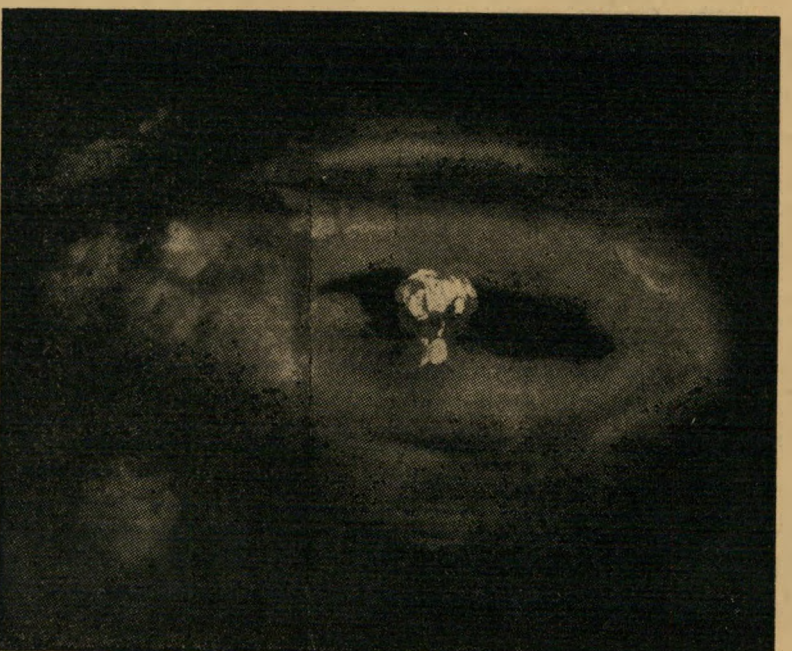
אולם ישראל תלויה במידה מכרעת בקר- נות הבאות אליה מאמריקה — אם בצורת מענקים ישירים, ואם בצורת תרומות יהר- דיות שאפשר לנכותן מחשבון מסי-הכנסה של התורמים. נראה כי האמריקאים מסיקים מכך שיש להם זכות לדעת מה קורה בישראל, וכן מעין זכות-ויטו על התוכניות ה- מדיניות והצבאיות של המדינה.

השמועה המקורית, שהופצה עלידי שרר- תי-הביון האמריקאיים, היתה קשורה בגיר- סה כי ישראל מייצרת נשק אטומי תוך

עוברים, אחרי הגדלתם, בדיקה של מומי חים. קל להכיר בהם מפעל אטומי. הקמת כל מפעל אטומי מחייבת את עבודת- תם של אלפי מומחים ופועלים. רק במדינה בה קיים טרור משטרתי קיצוני, כמו ב- רוסיה הסטאלינית, אפשר למנוע בעד אלפי אזרחים מלפספס על מעשיהם. פטפוטים אלה מוכרחים להגיע במהירה לאוזני סוכנים זרים.

האם יכולה להתעורר מחלוקת על השאלה אם מפעל מסוים מוקם לצורכי מלחמה או שלום?

בשלבם העיקריים של הייצור, אין כל הבדל בין ייצור כוח אטומי לצורכי שלום ובין ייצור לצורכי מלחמה. ההבדל קיים רק בשלב הסופי. מכאן שאין סתירה מהותית בין הכרות ממשלת ישראל, כי המפעל ליד דימונה מוקם לצורכי שלום, ובין ההשערות ש- הושמעו עלידי שרותי הביון האמריקאיים, שמפעל זה יוכל, תוך כמה שנים, לייצר

פצצת נגאסאקי (1945), שעצמתה כעצמת הפצצה החדשה

כמה פצצות אטומיות קטנות. ההבדל אינו טכני, אלא הגדרה של מגמה בלבד.

האם יכולה מדינה קטנה, המייצרת פצצות אטום, להשתמש בהן כרצונה?

זה תלוי בכך אם היא באמת מייצרת אותן לבדה, או בשותפות עם משהו. ואם כן — מה תנאי השותפות. כאשר מדינה גדולה יותר משתפת ב- מיבצע כזה עם מדינה קטנה, ומעניקה לה ידע ואמצעים, קרוב לחדאי שהיא שומרת לעצמה זכות להחליט על דרך השימוש בתוצרת. במלים אחרות, המדינה הקטנה נאלצת להשתלב במגמות הפוליטיות של המדינה הגדולה. קיימת תמיד הסכנה ש- במקרה זה תשמש המדינה הקטנה מקל- חובלים בידי המדינה הגדולה, למטרות סחי- טה מידידים ומיריבים, ומשרתת למעשה אינטרסים זרים.

מה השפעת הייצור על מכלול

האיסטרטגיה של מדינה קטנה? שום מדינה, גדולה או קטנה, אינה די עשירה כדי להפריש אמצעים מספיקים ל- הגנה אטומית ולהגנה רגילה. באמריקה הוש- מעה לעתים קרובות הטענה כי בגלל ה- חימוש האטומי ידלדלה הממשלה את ה- חימוש הרגיל, ה-קונבנציונאלי. התוצאה היא כי מדינה אטומית נאלצת להשתמש בפצצות-האטום שלה בכל מקרה של מל- חמה, מחוסר הגנה אחרת.

כאשר פורצת מלחמה בין שתי מדינות, שלשתיהן יש פצצות-אטום, מוביל הדבר בהכרח להתאבדות הדדית. לפי בדיחה מפור- סמת, האיום האמריקאי לברית-המועצות הוא: "אם תזווי, אני אתאבד!" במדינות קטנות, כמו שבדיה ויוגוסלביה, שאין להן אמצעים רבים, סכנה זו חמורה עוד יותר. חימוש אטומי יכול לדלדל את צבאן במידה כזאת שהן תהיינה נאלצות להסתבך בלוחמה אטומית גם במקרה של התקפה קטנה של כמה עוצבות-טנקים עליהן.

האם נכונה טענת ראדיו קאהיר כי פצצה אטומית, שתתפוצץ בי אלכסנדריה, תסכן גם את ישראל, מפאת ההשפעה הרדיואקטיבית?

לא. תחום-הסכנה של התפוצצות אטומית תלוי במקום הפיצוץ ובגובהו. אפשר לחשב את הפיצוץ כך, שהשפעתו ההרסנית תהיה מוגבלת לשטח קטן.

מה השפעת הפצצה האטומית על המעמד הבינלאומי של בעליה?

מצד אחד, היא נותנת תוקף רב יותר לבעליה. מדינה קטנה, המייצרת פצצות אטום, נמצאת בעמדת-מיקוח נוחה יותר כל- פי המדינות הגדולות. אך מכיון שייצור פצצות אטום אינו יכול להישאר סודי במשך זמן רב, חייבת כל מדינה קטנה לקחת ב- חשבון בחדאות מוחלטת כי איוביה ישיגו אף הם פצצות אטומיות — אם בדרך של ייצור מקומי, ואם בדרך של השתעבדות למדינה אטומית גדולה.

השפעה אחרת: מדינה קטנה, שיש לה נשק אטומי, נכנסת אוטומטית לחשבונות האינטראקטיבים של המעצמות האדירות, אם תרצה בכך ואם לאו. הן ארצות-הברית והן ברית-המועצות מתכוונות להשמיד, בשעות הראשונות של מלחמת-העולם השלישית (אם תהיה כזאת), את הפוטנציאל האטומי של כל אויבת פוטנציאלית.

אילו חששו הרוסים באמת כי ישראל הפרו-מערבית מייצרת פצצות אטום, אפילו מתוך מגמה של התגוננות מפני הערבים, הרי היו הרוסים מכלילים את החלקים ה- נדונים של ישראל ברשימת היעדים שיש להשמידם מיד עם פתיחת המלחמה העול- מית הבאה.

מה השפעת הפצצה האטומית על מערכי-הפנים של מדינה קט- נה?

ברגע שמדינה מחליטה על ייצור פצצות אטום, היא חייבת להחליט ללא הפסק חז- לטות בעלות תוצאות גורליות ביותר — תוצאות הנוגעות לחייהם ולמותם של אז- רחיה, במובן המילולי ביותר של המלים. על כן יש במדינה כזאת חשיבות חיונית לשאלה, מי אחראי בה על העניינים האטו- מיים, מה מידת ההכרעה של הממשלה ה- פרלמנט בעניינים אלה, ומה מידת הבגרות הנפשית, התבונה וחוש-האחריות של קומץ המחליטים בפועל.

במקום זה בנגב עומדים מיתקני הכור האטומי החדש

מאטים של אחת מארצות הגוש המזרחי. הם נתבקשו לעזוב את המקום. אבל מאוחר מדי: הפילים שלהם קלט את כל פרטי העיר המיסתורית.

רק האמריקאים והגוש המזרחי צילמו את הסוד הגדול. כל מי שהודמן בכביש זה — ורכבות עוברים בו מדי שנה — יכול היה לצלמו. מספיקה לכך אפילו מצלמת חובבים מן הפשוטות ביותר. כי המרחק מן הכביש הראשי אינו גדול במיוחד. יכולים לראות את המיפעל גם הבדואים, המשוטטים באלפיהם באזור זה. התכונה המיוחדת מסביב למיבנים הרבים, השמירה הבלתי־רגילה, הסודיות הזועקת לשמיים — כל אחת מתופעות אלה בדה יכולה להביר לבדואי הנבצר ביותר כי "הקומבינה" הזאת אינה ככל הישונים העבריים הצומחים כפטריות אחרי הגשם. ואם דבר אפוף סוד בישראל — משמע שזהו מיתקן חשוב וכל המעוניין להעביר ידיעות עליו אל מעבר לגבול, יכול להסיק את המסקנה המתבקשת מאליה.

אם כן, ידעו על קיום העיר האטומית: האמריקאים, הרוסים, הזרים שעזרו בבנייתה. כל מטיל סקרן שהודמן לחלק זה של הנגב, כל בדואי שהסתובב בשטח וכל קצין מודיעין מצרי שקיבל דו"ח מבדואי. לכל אחד מאלה היה, או יכול היה להיות, צילום של המיתקן הסודי.

רק האזרח הישראלי הרגיל לא ראה צילום של עיר־האטום. לכל היותר, יכול הוא לראות את הפס השחור המפאר את התמונה שבעמוד זה. לגביו, עוד קיים הסוד. מערב פירסם בסוף השבוע שעבר תמונה של אחד המיבנים בעיר האטום. התמונה הבלעדית הועתקה בכתונים אחרים. עד שבא דבר, בתחילת שבוע זה, וגילה: התמונה שבמעריב — סילוף. לא את הכור האטומי החדש היא מראה, כי אם מיבנה פנימי של מיפעל קיור פריזור באשקלון. אפשר היה לקרוא בין השורות את שימחת דבר לאידו של העתון המתחרה.

אילו חשבו אנשי דבר פעמיים, היו מעדיפים לשתוק. כי את המאמר המתבקש מאילו במיקרה זה לא העז היומון לכתוב. מאמר זה היה צריך להיות ביקורת קטלנית על כל מי שהיתה לו יד בקביעת המדיניות שמסביב לעיר־האטום. מדיניות שגרמה לכך שהעתון הנפוץ ביותר במדינת ישראל נאלץ לפרסם תמונה לא נכונה, מפני שאת תמונת הכור הלא־סודי לא עלה בידו לפרסם; מדיניות שגרמה לכך שצלם־עתונות, אשר חש כי יש לו אותה זכות שיש לכל מטיל, ואשר צילם את הכור מן הכביש הראשי, נעצר, סרטיו הוחרמו. בראש מאמר כזה, אילו נכתב, היתה חייבת להתנוסס הכותרת:

הפס השחור, המכסה את מרכז הצילום שבעמוד זה, מסתיר את עיר־האטום הישראלי. העיר יושבת על קו הרקיע. ולוא הפס השחור אפשר היה לראות את מיבני המינהלה של העיר, את מיגדל־המים בעל הצורה המיוחדת, ומעל לכל — את הכור האטומי עצמו. את הכור העגול והמוגבה, אשר כיפתו טרם הושלמה.

בעצם, אפשר לראות את כל הדברים הללו גם בדרך אחרת — כשם שראו אותם מאות סקרנים בסוף־שבוע זה, שטרחו ונסעו דרומה מבאר־שבע, בכביש דימונה. כי עיר־האטום הישראלית היא אומנם סוד — אך סוד גלוי לכל העולם.

כאשר אך הוחל בהקמת המיתקנים הנרחבים והיקרים, הודיעה ממשלת ישראל לכל המעוניין בארצות־הברית כי זהו מיפעל לטכסטיל. גירסה זו התבררה במהרה כסיפור־בדים. מטוס הריגול הפנומנאלי, הירי של המוסד המרכזי לביון של ארצות־הברית, עבר גם מעל לנגב הישראלי. כשם שצילם שיגרתית את מיפעל־האטום ואת בסיסי־הטילים של ברית־המועצות, כך צילם גם את "מיפעל הטכסטיל" החדש בישראל.

מומחים לטכסטיל במוסד המרכזי לביון קבעו כי מיפעל זה יכול להיות רק כור אטומי. והאמריקאים המרומים התמלאו חימה. מאותו רגע צילמו בקביעות את התקדמות המיפעל, ויש להניח כי ברגע זה מונחים כהשינוטון כל הצילומים האפשריים על עיר־האטום הנגבית. עירנותו של חיל־האוויר הישראלי ידועה היטב, מן ההודעות התכופות על הבסת מטוסים מצריתים החודרים לתחום האחרי של ישראל. לפי השמועה טסו מטוסי הירי־האמריקאים מעל התחום האחרי של ישראל. אם נכונה שמועה זו, הרי כידוע אין לחיל האחרי הישראלי הטילים הדרושים להדיפת מטוסים מסוג זה.

לא רק האמריקאים צילמו. על זאת יעיד סיפורו של תושב באר־שבע, אשר לרגל עבודתו נאלץ לנסוע תכופות בכבישי הנגב. נזכר השבוע האיש: "נסעתי מדימונה לסדום. פיתאום ראיתי מכונית פרטית החונה לצד הכביש. לולא המספר הדיפלומאטי שנשאה המכונית, לא הייתי מתעקב. אבל המספר הדיפלומאטי, יחד עם העובדה שהמכונית היתה ריקה, הניעו אותי לעצור את הגיפן שלי ולערוך חקירה קצרה.

על גיבעה סמוכה ראיתי שלושה גברים, שכיוונו מצלמות ארוכות־טווח ומישקפות לעבר שורת מיבנים. באופק, ידעתי כי מיבנים אלה הם עיר־האטום שלנו. אומנם אפשר לראות את העיר בבירור מן הכביש, ואין שום דבר הדומה לכיפה של כור אטומי כמו כיפה של כור אטומי. אבל נראה היה לי שאין לדיפלומאטים אלה הרשות לצלם."

הוא פנה לאחור, הועיק את המשטרה למקום. הסתבר כי הצלמים החרוצים היו דיפלור

המטי־מיטום האטומי

דה לה פה, על שם הקפה הפאריסאי בעל המוניטין העולמי. בעל הקפה, יהודי מיוצאי יוון, הקפיד על יצירת אחירה אירופאית־תיכונת — מעין בית הרחוק מן הבית. דבר אחד איפיון את המומחים מחוץ לארץ. הם נהגו להסתובב בצחצח, לא הרבו לבלות בחברת תושבים מקומיים. כמה משכניהם אף ידעו לספר כי אמילו ילדיהם לא התמוזגו עם ילדי הסביבה. כאשר ביקר שו לאחרונה צלמי־עתונות לצלם את הילדים, סירבו הוריהם להרשות זאת. אך על אף המרחק בינם לבין יתר תושבי העיר, לא היה לאיש צל של ספק מה מעשיהם של זרים אלה בבאר־שבע ומה מהות העבודה שהם עוסקים בה. כאשר רצה מישו לדעת כיצד מגיעים למקום מסוים, באותו חלק של הנגב, היה לא פעם זוכה להנחייה זו: "סע ישר בכביש של דימונה, לפני שאתה בא לכור־האטומי, פנה הצידה וסע 30 קילומטרים."

חם וקר

נהוג אומנם לומר "כור אטומי"; נכון יותר לומר עיר האטום, או לפי חזות: "מכון האטום". בנחל רובין, להבדיל, עומד בעיקר הכור, עם מספר קטן של בנייני־לאחאי. לא כן במיפעל החדש. זוהי עיר ממש, בה עומדים מספר בניי

היותו בעל הספק של 24 אלף קילוו־טרי־מיים. זאת בשעה שכל קורא־עתונים בישראל כבר יודע, כי את הכור הנגבי בונה ישרי־כבר בעזרה מותשית מצד מומחים מן החוץ. מאז הוחל בבניית המיפעל, לפני קצת פחות משנתיים, הפכה באר־שבע מרכז של מושבה זרה. המכנה המשותף לכל הייזרים האלה — מכנה שהיה גלוי וידוע בכל באר־שבע: כולם עובדים במיפעל ה־אטומי החדש.

הם שוכנו בחלקים שונים של העיר החדשה, כשרק מספר משפחות מרוכזות בשני בניינים גדולים בשיכון ד', והיתר — מפורזות בדירות נאות בעיר. מכיון שבא לתקופות־עבודה ארוכות למדי, הביאו הייזרים מומחים הללו את משפחותיהם איתם. מדי בוקר, אפשר לראות את הנשים מובי־לות באוטובוסים העירוניים את ילדיהן לבית הספר המיוחד, שהוקם עבור ילדי המושבה הזרה, סמוך לבניין רסקו הגדול.

הנשים עורכות את קניותיהן בעיר, ואילו את הגברים אפשר לזהות על פי מכוני־תיהם, בעלות המספרים הזרים. בשבת הגברים מעבדתם היומית בכור הניכנה, נוהגים הם להתרכז בקפה קסטון, בבאר־שבע הישנה. קפה קטן זה, שנשא את השם הישראלי הצנוע פינת השלוש, הפך לקפה

חדאי מתכוונים לכור האטומי שליד רחובות. כור זה, אמרו בהיתממות מדהימה, פתוח בפני מבקרים ואין בו כל סוד. מדב־ייהם השתמע כי לא יתכן שידובר בכור אטומי אחר בישראל. מהסיבה הפשוטה כי לא קיים כור נוסף כזה.

כאשר גבר הלחץ האמריקאי, והנשיא אייזנהאור בעצמו דרש הסברים על פשר המיפעל הנגבי, הודיע דויד בן־גוריון בכנסת: מוקם כור אטומי שני בנגב, אך למטרות שלום בלבד. הוא לא הזכיר, אף ברמז, את חלקם של הצרפתים בהקמת המיפעל זה — על אף העובדה שפאריס הודיעה, יום קודם לכן, כי היא מגישה עזרה גרעינית למדינת ישראל.

המומחים הזרים

מה התבקש מדברי ראש הממשלה? בראש ובראשונה: כי אישם בנגב מוקם כור אטומי חדש, שכולו פרי הגאון והמאמץ הישראלי. דבר תמימה כשלעצמו, ביחוד לאור כמה עובדות שהיו כלולות בנאום בוגי:

כדי לבנות את הכור האטומי הנסיוני בנגב רובין, בעל ההספק העירי־חסית של אלף קילוו־טרי־מיים, היתה ישראל זקוקה ל־עזרה אמריקאית. כדי לבנות את הכור ה־גדול יותר, לא נזקקה לשום עזרה, על אף

רשת הכור האטומי בנגב מז־כירה במידה מדהימה את פרשת אייך־מן, בכל הנוגע לתגובות הרשמיות של ישראל, על פירסום הידיעה הראשונה. כאז כן עתה, רדפה הכחשה אחת את משנתה. כשכל הכחשה אבסורדית יותר מזו שקדמה לה:

הגירסה הראשונה היתה, כי בדרום, ליד דימונה, הולך ומוקם מיפעל גדול לטכסטיל. עד שבאה ההודעה, כי האמריקאים כבר יודעים את מהותם האמיתית של המיבנים. בידיעה שבאה ממקור אמריקאי, נאמר בגלוי, כי מטוסי ריגול של ארצות הברית חדרו אל תוך המרחב ה־אחרי הישראלי, צילמו את המיתקנים ה־סודיים. האם מישו הגיש מחאה על הפרה זו של ריבונות? להיפך. ממשלת ישראל קיבלה הודעה זו כמובנת מאליה. ממשלה, המצדיקה מחצית חוקי החירוים והמימלה הצבאי שלה בצורך לחתום בי־ריגול, אינה מגישה אפילו מחאה פורמאלית, כאשר מעצמה זרה מודיעה על ריגול שיטתי מעל ובתוך שטחה הריבוני של ישראל.

הגירסה השנייה של מהות הכור ה־אטומי הושמעה מפי הוועדה הישראלית ל־אנרגיה אטומית.

גוף מכובד זה הודיע, רשמית, באמ־צעות קול ישראל, כי האמריקאים ב־

את המושב, על מנת להחזיר להכרת הארץ... את המושב, על מנת להחזיר להכרת הארץ...

יחסים מרחביים למען אלג'יריה חופשית

במרכז הארץ ניגש אלי ד"ר פלוביני... במרכז הארץ ניגש אלי ד"ר פלוביני...

כשסיפר זאת השבוע שלום כהן, במסגרת... כשסיפר זאת השבוע שלום כהן, במסגרת...

החציה קמה בדתפיה, אחרי היחידות... החציה קמה בדתפיה, אחרי היחידות...

פואד שאבי, עורך השבועון הערבי... פואד שאבי, עורך השבועון הערבי...

המחצית משה ברש; המהנדס בנימין... המחצית משה ברש; המהנדס בנימין...

המחצית משה ברש; המהנדס בנימין... המחצית משה ברש; המהנדס בנימין...

פרשת עמוס

סוף כסוק

השבוע הגיעה לסיימה אחת המערכה... השבוע הגיעה לסיימה אחת המערכה...

מחשבת עורך הארץ, גרשום שוקן... מחשבת עורך הארץ, גרשום שוקן...

(המשך מעמוד 4)

אין הרוסים יכולים לסרב להיענות לבקשה... אין הרוסים יכולים לסרב להיענות לבקשה...

המוצא הנוח ביותר: להתעלם מכל העניין... המוצא הנוח ביותר: להתעלם מכל העניין...

המוצא הנוח ביותר: להתעלם מכל העניין... המוצא הנוח ביותר: להתעלם מכל העניין...

צ'רפת, לעומת זאת, היתה מעוניינת... צ'רפת, לעומת זאת, היתה מעוניינת...

בסך הכל, יצאה ישראל השבוע בשן ר... בסך הכל, יצאה ישראל השבוע בשן ר...

מפלגות

מפלת הג'וטלמנים

מה קרה לבגין? שאל אחד מצירי ועידת... מה קרה לבגין? שאל אחד מצירי ועידת...

המחצית משה ברש; המהנדס בנימין... המחצית משה ברש; המהנדס בנימין...

המחצית משה ברש; המהנדס בנימין... המחצית משה ברש; המהנדס בנימין...

המחצית משה ברש; המהנדס בנימין... המחצית משה ברש; המהנדס בנימין...

המחצית משה ברש; המהנדס בנימין... המחצית משה ברש; המהנדס בנימין...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

גים גדולים, וכל השירותים הדרושים לקיר... גים גדולים, וכל השירותים הדרושים לקיר...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם... השתלמות במפעלי האטום באותה ארץ. הם...

שומר הכור לבוש ארזחית ורכוב על גבי אופנוע, מסייר לאורך הכביש הראשי ומונע את הגישה אל הכור, מעבר לשלט המודיעין...

ניצב בכניסה אל הדרך המובילה מן הכביש הראשי לעבר הכור האטומי, הוא מודיע, בעברית ואנגלית: 'כביש פרטי, אין כניסה'...

שלט זה

כביש זה מוביל אל מחזורי הגבעות, שם נמצאים המתקנים הגדולים של עיר האטום.

במדניה

סטודנטים

שימועון ונוטר

באחירה של שימועון, שיעמום וחוסר-התעניינות מוחלט מצד יותר מ-11 אלף הסטודנטים המאוגדים בשמונה מכללות גבוהות, התכנסו השבוע 75 צעירים וצעירות, רובם לבושים בגיינס או במכנסי קורדורוי, להעידה השמינית של הסטודנטים.

היתה זו ועידת-מיפנה. לאחר תקופה ארוכה של הסתגרות בעניינים מקצועיים סהר-רימ, שוב קיבלו הסטודנטים החלטות פור-ליטיות צרופות, משלילת הגבלות המימשל הצבאי ועד לתמיכה במורים התיכוניים, מגיני גזענות אפריקה הדרומית ועד להח-לטה פושרת בזכות הגדרתו העצמית של העם האלגירי, הדרושת הפסקת-אש מידית ויישוב סכסוכים בדרכי-שלום.

החלטה זו היתה מנוחבת במקצת, לאור העובדה שהתאגדות הסטודנטים העולמית, הפרו-מערבית והמתונה (אי.א.ס.טי.) בה חב-רה גם ההסתדרות הישראלית, קיבלה השנה שורה של החלטות — נגד הטבח באלגיריה. היו אלה החלטות המתקפות בלשון חריפה ביותר את הקולוניאליזם הצרפתי ואת מ-שיהוועה המבוצעים באלגיריה. הסטודנ-טים הישראליים התעלמו כליל מדרישת ה-ארגון הבינלאומי לתמוך בו.

נסיעות לחו"ל ומשכורות. ההעידה עצמה התנהלה בעלתיות. רוב הצעירים העדיפו להקדים דיון מפורט ומייגע על תקנון ארגוני וגובה משכורתם הרצויה של הפונקציונרים (שכלל פרטים אישיים ביותר על חיי משפחתו של יושב-ראש ההסתדרות החדש, ישראל בני-ישראל), על דיון נוקב וענייני בבעיות פנים וחוץ.

כך, למשל, הקדישו מיטב עסקני הסטודנטים, מיטב מאמציהם להועדות שדנו בג-סיעות סטודנטים לחוץ-לארץ ובמיפעלים פנימיים.

ועדות החוץ והפנים, בהן הועלו בעיות מדיניות, היו, לעומת זאת, פרוצות לכל מי שאך רצה להתערב בדיוניהן. הגדילו לעשות עסקני מפא"י. הם באו במאורגן, הפעילו לחץ על מארגני הוועידה להתייעץ, בטרם יקבלו החלטות מדיניות, עם משרד החוץ. כאן באה ההפתעה: אנשי משרד החוץ הביעו באוזני שליחי-המיצוה של הסטודנטים את הסברה כי כואי להם לקבל החלטה פרו-אלגירית. "דינו כבולות, אך אין לדעת לאן הרוח נושבת", נאמר להם.

אלא שהנוער האקדמאי התוסס והשקול היה אפיפיורי אף מן האפיפיורים. כל עוד שורפים בית-כנסת לא נצביע בעד אלגיריה עצמאית! הפליט אחד מאנשי מפא"י בשלו-חה האוניברסיטאית התל-אביבית.

כך אירע שהחלטה שנוסחה לבסוף, ברוב דעות, היתה יכולה להתפרסם, בלי תיקונים כלשהם, בעתונות הגוליסטית בצרפת — או באחד ממיסמכי משרד החוץ הישראלי.

הוועד למען אלגיר קם. בניגוד לשימועון כולו, ההעידה, התנהלה, אותה שעה, ויכוח לוהט במסדרונות ועל מדרגות בית-הילל, בו נערכו הדיונים.

לבסוף, שעה שנתברר כי החלטת הוועידה תהיה חסרת-עורך, הקימו מספר סטודנטים, בו במקום, ועד יום למען אלגיריה החופ-שית, שיצטרף לחעד הארצי (ראה לעיל). על אף יוזמה חשובה זו, ניכר היה השבוע כי הנוער הישראלי איבד עוד הזדמנות להיות כוח-דחף, מנחה ומחטיס, בקרב החב-רה הישראלית.

בלימת פי האתון

הדבר אירע בעת בחירת תקנות הסתדרות הסטודנטים. "זה עתה ארעה תקרית חמור-רה", הצהיר לפתע חבר ועדת הביקורת, בנימין קידר. "כרטיס הציר של נציגת ה-שלוחה התל-אביבית של האוניברסיטה ה-עברית, גילי טרידמן, נלקח ממנה בכוח על-ידי יצחק קוסובסקי".

לא היה זה תעלול-תלמידים. קוסובסקי הגוי ודומו-הפנים, איש מפא"י ותלמיד מצטיין, כיהן משך שנה כניובר הסתדרות הסטודנטים הארצית. הוא היה ידוע כאיש מפלגה תקיף.

"הדבר אינו בדיחה", נימקה גילי, שעה שקמה להגן על זכויותיה. "לפני הצבעה סכנית אחת, ניגש אלי יושב-ראש נציגי השלוחה התל-אביבית (בה יש רוב מוחלט למפא"י) וביקש ממני להצביע כמוהם. כש-סירבתי, לקח יצחק את כרטיס-הציר מדי-קוסובסקי אף נימק את מעשה-ההחרמה: הוא טען כי לסניף יש זכות לבחור בנציגיו ולקבוע את פעולתם כרצונו. יחד עם זאת,

גם נטרופיקנה

חופשת ששה ימים במלון "חוף אלמוג"
 * סיטה הלון ושוב לאילת.
 * אכסון מלא במלון: חדרים או קבנות מחנה לפעילות ספורט ימי, טירות מנוע, מסעדה ממדרגה גבוהה.
 * ביזור במלון.
 * המחיר כולל הכל: — 113 ל"י (בחדר) 107 ל"י (בקבנה) סוורים באילת והסביבה בהנ"ה מיוחדת לנופשי "ארקיע". פרטים והרשמה במשרדי "ארקיע" בתל-אביב, חיפה וירוש-לים וכן בכל משרדי הנסיעות.

חברת "ארקיע", קוי תעופה בישראל בע"מ, מכריזה על הרחבת שרותי ההבראה והנופש באילת, על פי הסכם מיוחד עם מוטל "טרופיקנה" ועם מלון "חוף אלמוג".
חופשת ששה ימים במוטל "טרופיקנה":
 * סיטה הלון ושוב לאילת.
 * אכסון מלא במוטל החדיש: חדרים זוגיים, מים חמים בכל חדר, סדורי אוורור, בר-מסעדה נאה.
 * ביזור במוטל.
 * מחיר כולל הכל: — 143 ל"י

וגם בחוף אלמוג

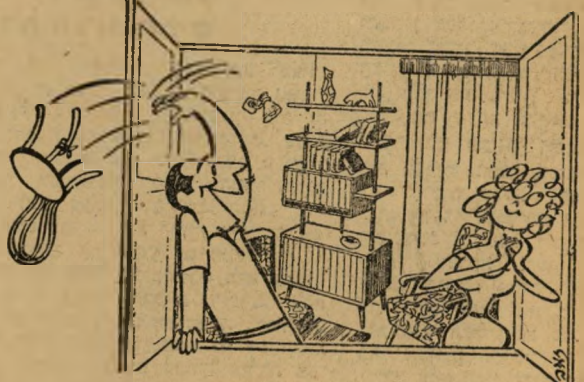

בית-הספר לנהגות - "יובל"

גבעת-רמבם, רחוב גנסין 21 טל. 33979

מען פרטי: טל. 62507

את הרהיטים הישנים אנו זורקים!

לקראת 1961 אנו קונים רהיטי ארקי!

ארקו

תל-אביב, רח' בנייהודה 43, טל. 22136

רהיטים לפי תרשימים אדריכליים ומודלים סטנדרטיים FURNITURE DRAWN by ARCHITECTS & STANDARD MODELS

רוזנברג את איכלר

תוצרת "סומר-יצהר"

מימי... מגלח מאהר

ספר מעופף איננו ספר כיס

תבניתו — גדולה, כריכתו — רכה, תכנו — משוכה.

★ זהו ספר שיפאר כל ספריה טובה ★

בן-חור סיפורו המופלא של בן-חור, בנו של נסיך ירושלים, המושלך בידי ידו נעוריו לאוניה רומאית כעבד-עולם, אך חי לראות ביום גדולה ונקם. עם ישראל בתקופה סוערת של חייו, ביריעה ססגונית. לראשונה בעברית — במהדורה בלתי מקוצרת, 2 כרכים, כ"א 1.25 ל"י

ליידי ל. גבירה אצילה, פאר החברה הבריטית, מגלה ביום הולדתה ה-80 את סוד עלומיה על מדרכות פריז. 1.25 ל"י

בן התקופה "יומן אנה פראנק של נצר ספרדי-צרפתי." (מעריב) 1.25 ל"י

הטח בפני הבורא עיירה אמריקנית, גימנסיה, מועדון מין המתגלה בתוכו, ומאבקי-צירים בין תלמידים ומורים. 1.40 ל"י

הסופה רוסייה של קסרינה, ערבות סיביר, מרד פוגנצ'וב — ועלילת אהבה פושקינאית. 1.00 ל"י

ספר "לדורי" — קחנו לידך כי טוב

ההפצה לחנויות: "יחד" ת"א, בטלהיה-טמיר, חיפה; לקיוסקים: "גד" ת"א, גיו, ירושלים.

צירי הסטודנטים בדיון על אג'נדריה כרטיס לחז"ל עדיף

הרשתות ולאסוף את הדגים שנלכדו ב" תוכן.

דייגים פרטיים באילת, שניסו ללכוד את דגי הפלמידה בחוף הצפוני, הוברחו משם בשיטות טירור. לפני מספר שנים ניסה דייג בשם אורי רוזנטל לפרוש רשת בחוף הצפוני. באחד הלילות הוצת המחסן שלו באש, על-ידי אלמונים. כלילה אחד נכנסו ארבעה אנשים לחדרו. שניים מהם באו ב" רובים שלופים, החזיקו את גשקם דרוך מולו. שעה שיתר השניים היכוהו מכות רצח, שברו את יד ימינו. רוזנטל הגיש תביעה משפטית נגד ארבעה מאנשי קואר-פרטיב ים-סוף. שחויבו בדיון. הוא רק לא יכול היה להוכיח בבית-המשפט ששניים מהם היו מזוינים. לכן הוקל עונשם.

חלוקה ימית. אחרי מריבות, איומים ושערוריות, הושג הסכם בין דייגי אילת. הם חילקו את שלושת הקילומטרים של החוף הצפוני לשני חלקים. תצוי האחד נמ"ס לרשות שני הקואופרטיבים לדיג והשני לקבוצת הדייגים הפרטיים באילת. משרד החקלאות הוציא גם הוראה מיוחדת, לפיה חייב המרחק בין רשת לרשת להיות לפחות 250 מטר.

אחד הדייגים שלא דג בחוף הצפוני היה יצחק רוקסה (31). רוקסה, יליד הונגריה, שהיה בזמנו חבר קיבוץ מעגן שבעמק הירדן, הגיע לאילת עם ראשוני המתיישבים האזרחיים. לפני עשר שנים, מזה תשע שנים הוא עוסק בדיג ברשיון רשמי, הצליח לרכוש ציוד יקר. כאשר רצה להקים לפני שנים מספר, קואופרטיב לדיג עם עוד שני דייגים, נתקל באיומים מצד שני הקואופרטיבים הגדולים. באחד הלילות מצאו חבריו של רוקסה את רשתותיהם חתוכות. הם נשברו, עזבו את אילת. רוקסה המשיך לדוג.

יום אחד, לפני מספר שבועות, התקלקלה סירתו של רוקסה. התברר לו כי לא יוכל לעבוד בה זמן רב. כדי לא להשאר מחוסר פרנסה, החליט רוקסה לזרוק רשת בחוף הצפוני. הוא לא רצה לחדור לתחום לא לו, מדד לכן את המרחק בין הרשתות שבים, מצא מקום בשטח הקואופרטיבים בו היה המרחק בין רשת לרשת למעלה משלוש מאות מטר. יתר על כן, ביודעו מה צפוי לו מהבוסים של הדייג באילת, באם יחדור לתחומם, לקח שוטר ממשטרת אילת שבדק כי המקום בו רצה יצחק לזרוק רשת היה חופשי מבחינת החוק.

"אשבור לך יד." אנשי הקואופרטיבים ראו את יצחק עומד לזרוק רשת. הם לא ידעו חוכמות. מיד איימו עליו ישירות: "לא כדאי לך! נקרע לך את הרשת! נשבור לך את הראש והידיים! נוציא אותך בכוח!" יצחק זרק את רשתו לים, למרות האידי מים. כאן הגיע הזמן להופעתו של השריף. השריף, במיקרה זה, לא היה אלא פקח מטעם משרד החקלאות. לא היה צורך בזמן כדי לברר לצד מי הוא עומד. "מה הבע' יות?" אמר הפקח לאנשי הקואופרטיבים, "תוציאו את הרשת וחסל." עוד באותו יום, כשחזר רוקסה עם סירה קטנה מהים, הבחין באנשים המתעסקים ברשתו. הוא התקרב. בריון אחד הרים עליו משוט: "אם תשים יד או רגל אשבור אותך לחתיכות!" צעק. רוקסה לא שמע לאזהרה. הרשת, ששחיה כמה אלפי לירות היתה יקרה לו יותר, אך הוא נזעק מאוחר מדי. הרשת, שנשחכה, נקרעה לחתיכות.

השריף של משרד החקלאות רץ מיד ל" (המשך בעמוד 10)

התעלם הן מהעובדה שגילי פרידמן נבחרה כחוק, והן מן הצורך לאשר שינויים על ידי ועדת הביקורת הארצית. החעידה היתה במבוכה. לבסוף נמצאה פשרה: יש להתיחס לכל העניין כאל מהתלה.

אילת

הים הפרוע

פרנסי אילת אינם חוסכים מאמץ כדי להסיר מעל עירם כל חשד או דימוי של עיר בסיגנון החלוצי האמריקאי, מימי המעי-רב הפרוע. במאמציהם אלה הגיעו עד ל" מלחמה להרחקת מוסד לנוער עברייני בסביבתם (הנוסד הזה 1213). אולם איתה שעה התרחשו באילת כמה מאורעות שהיה העתק מדויק לעלילות מערבונים קולנועיים, או סיפוריים, בשניו פרט קטן אחד — את מקום עדריהבקר כרקע לעלילה, תפסו להקות דגרים.

כמו בכל מערבון היו קיימים גם כאן שני בוסים ענקיים, בעלי שררה וכות, השואפים להתפשטות והנלחמים לחיסול מתחריהם הקטנים בכל האמצעים הכשרים והבלתי כשרים. באילת לא היו אלה פיאודלים-בוקרים זעומי פנים וחמושי אקדחים, הבוסים ה" מודרניים התגלמו בדמותם של שתי חברות דייג — הקואופרטיב ים-סוף והקואופרטיב לדיג של הקיבוץ המאוחד.

שתי חברות אלה מנהלות עסקים בקנה-מידה רחב. ספינות הדייג שלהן עוסקות בדייג במימי ים-סוף, בקניית דגים בחבש ובמכירתם במחיר הגבוה פי עשר ממחיר הקניה. עיסוקים אלה מההים את עיקר הכנסתן. אולם יחד עם זאת לא הניחו את ידן גם מדייג דגי-הפלמידה הזורמים בלה-קו-ענק לחוף הצפוני באילת. הן השקיעו שם רשתות לאורך החוף, כדי ללכוד את דגי הפלמידה — אולם לרוב לא היה בידי החברות די כוח-אדם אפילו כדי לסגור את

סטודנטית ניני פרידמן כרטיס-הציר נלקח

דגול
עגולות שטוחות

באריזה כפולה
34 אגורות

ביום שני, י"ד בטבת תשכ"א, 2.1.1961, במלאת 30 יום למותו של

אריה לונגמן ז"ל

תקיים אזכרה על קברו בקריית-שאול.

כל חבריו מגדוד צ"רה גבעתי, מב.מ.ע., עמל ת"א, ידידיו וקרוביו נפגשים בשעה 14.00 ברציף בתחנה המרכזית קו 24 לקריית-שאול.

כל יום חמישי...

כל הזכויות שמורות

במדניה

יצחק רפאל עשוי להתמנות ככל זאת לשר הדתות. אחרי כריחת השלום בין מפא"י והדתיים לאומיים...

חרות לא תיכנס להנהלה הציונית. אחרי נאומו האחרון של מנחם בגין, התגבשה במפא"י הדעה להתנגד בכל מחיר...

מפ"ם עשויה לשנות את יחסה, לנקוט ביוזמה למען הרות אלג'יריה. אחרי הקמת החוץ הישראלי למען אלג'יריה...

הפעילות הקרובות של הוועד הדין. מלבד פניה לאישים ישראלים מכל הזרמים, והרחבת בסיס התנועה הפרואלג'ירית...

ללוחמים בשדה. פירסום חומר הסברתי בחוץ לארץ. הוועד עשוי לפנות אל ממשלת צרפת...

ג'יריה, כדי לעמוד על מצב היהודים ולברר את הרקע האמיתי של האירועים האנטייהודיים...

המעשים שאירעו לאחרונה. כשלב מאוחר יותר יצטרך הוועד לתת את דעתו על רעיון המתני...

בנימין דורון, גיזורה החדש של עיריית חדרה, העובר בתפקיד זה תישענה חודשים, יגיש בקרוב את התפטרותו...

סם דובינר יחזור להיות תע"י שיון בישראל. הפעם מתכנן סם דובינר לעבור 5000 דונאט מטעי...

המיליונר סם רוגוזין, שהכריז במסיבת עיתונאים בתל-אביב, כי הוא עומד להקים מיפעל תעשייתי גדול, אולם סירב לומר איזה מיפעל הוא...

מסוג זה. רוגוזין מבטיח שהוצאת הזכיון מידי מיפעל חדרה תביא להורדת מחירי הניר.

משפטה של עליזה פאנו, הנאשמת ברצח פולה אליעז, אשתו של הסופר רפאל אליעז, עשוי להתפתח לאחר המשפט...

כמה כדורגלנים ישראלים מפורסמים יעזבו בקרוב את ישראל, בריעש גדול. העוזבים יצטרפו לקבוצת כדורגל יהודית באוסטרליה...

מליעזר לשומרי התנועה יוכנס בקרוב לשימוש במשי טרת התנועה של ישראל. עד היום נאלצו השוטרים, שביקשו לסלק...

סיוט שיטת טביעת האצבעות הפרימיטיבית, הנהוגה עד היום במשרדה, יוסר בקרוב. לשימוש יוכנס מכשיר חדש למסרה...

(המשך מעמוד 9) גיים את עזרת המשטרה, אולם השוטרים סירבו להתערב. אנשי הקואופרטיבים מצאו פיתרון. למחרת זרקו רשתות על הרשת...

את הבחירות. מפא"י נשארה במיעוט. אולם אחרי שהדתיים לאומיים מכרו את הרב ניסים, קפצה מפא"י על המציאה...

זה מתחיל להיות רציני!

ימנעו מלגעת ברשת הדייגים שלו ומלהפ"י ריע לו לרונג.

דת ראש השנה לרבנים

הדברים היו כל כך מסובכים עד שכמעט איש לא הבין עוד את ההשתלשלות. למרות זאת היתה הגיונית כהחלט.

מקח וממכר. ח"כ צ"כ אלימלך רייז' לט, שהוא עצמו רב בדימוס, הציע לכנסת לדחות את הבחירות בשנה אחת, להאריך לפי שעה את כהונת הרבנות הנוכחית של הרב ניסים...

מדוע? הרב הוציא לוח"כים, חיפש תירוץ. הוא מצא אותו בדמות ס"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, החל באחד בפברואר. הב' חירות נקבעו למועד זה, מתוך מגמה לר' חות אותן עד אז לתקופה ארוכה יותר, תוך הסכמה כללית, ואחרי התפטרות מיימון...

חיפה הסכם מאחרי

חודשים ארוכים התנהל מו"מ בין ראש" עיריית חיפה ובין ועד הר הכרמל על העב' רת נכסי החוץ לרשות העירייה ולבעלותה. ועד הר הכרמל סירב בתוקף למסור את רכישו ללא תמורה, טען כי אף אם ייענה, יתבע פיצויים של רבבות לירות. ראש" העיר חיפה, אבא חושי, איים להוציא צו הפקעה, אולם החוץ לא נבהל.

חקירות רשלנות קטלנית

מותו של סמל הכבאים התל-אביבי, צבי ורדי, שנשמט מהחבל לתוך באר יפואית, בעת שניסה להוציא מתוכה גופית ערבי שנפל פנימה, לפני שבוע, (העולם הזה 1213), התקבל בציבור כתאונה טראגית (המשך מעמוד 14)

אז מי בכל זאת נתן את

ההוראה?

ה קרב הנואש ביותר של דויד בן-גוריון השבוע לא זכה לפירוט. לכאורה היה זה קרב על כבודו של אדם אחר. אך למעשה היה זה קרב על מעמדם של בן-גוריון עצמו ושל נעריו.

זמן קצר לפני התכנס הממשלה, כדי לקבל את הדו"ח המלא של ועדת השיבועה על עסקי הביש, התכנסו שבעת חברי הוועדה בחדר צדדי בבניין משרד ראש-הממשלה בירושלים. הם הראו לראש הממשלה את הדו"ח אשר עמדו להגיש.

מדוע לא יכול היה דויד בן-גוריון לחכות עד לשיבועה של מליאת הממשלה עצמה? כמו כל אורחי המדינה, כבר ידע מה תוכן הדו"ח של הוועדה. היה בו לפחות פרק אחד אותו רצה למחוק בכל מחיר.

פרק זה קבע כי הקצין הבכיר, — — — — —, הוא אשר נתן את ההוראה הגורלית לביצוע עסקי-הביש.

בן-גוריון חש מפני סעיף זה. הוא כבר השלים עם הבתלימוע: שהוועדה תקבע כי לבון חף מכל פשע. המיסמכים הוכיחו זאת מעל לכל ספק — ולמרות כל ההדלפות של אוהדיו, לא היה בידי בן-גוריון שום מיסמך שירשיע את יריבו.

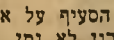
אולם בן-גוריון ידע כי אינו יכול להפקיר את הקצין הבכיר. עצם הקמתן של ועדת כהן ועדת השיבועה בא מפני שאיש מסוים — האדם השלישי, סבר כי נערי-הזוהר הפקירו אותו במשפט שהתנהל נגדו, ועל כן פתח את פיו ומסר את העדות המרשיעה, שגילגלה את כוונת-השגל של הפרשה.

מה יקרה אם יגיע גם הקצין הבכיר לכלל מסקנה כי הפקירו אותו? שמה יחליט שאינו רוצה להיות שער-לעזאזל? שמה יפתח את פיו ויגול את האחריות לעסקי-הביש על אנשים גבוהים ממנו? מה יקרה אם גילויו יפוצצו פרשיות נוספות, עסקי-ביש חמורים ומרשיעים לא פחות מפרשת-לבון?

אי אפשר היה להפקיר את — — — — —, בן-גוריון ידע זאת, וגם חברי הוועדה הבינו על מה הוא נלחם. הם לא רצו להכריח את ראש-הממשלה לצאת לקרב חדש. לחיים ולמוות. הם היו מוכנים לאפשר לו להסכים לשביתת-נשק — לפחות זמנית. על כן, כאשר איים בן-גוריון כי פירסום הדו"ח כפי שהוא יביא למלחמה חדשה, הסכימו השרים למחוק את הסעיף הנדון.

כך קרה שכאשר פורסם הדו"ח, היה שונה בנקודה אחת מן הדו"ח שכל אורח במדינה כבר ידע עליו, מתוך ההדלפות לעתונות. לבון טוהר — אך איש לא הואשם בפירוש. ההגיון היה צולע — אבל השלום נשמר.

כדי שיוכל תמיד לטעון כי לא היה שותף להחלטה. נמנעו מהצבעה: משה דיין, מראשי קבוצת נערי-הזוהר, המעורב בעניין; גיורא יוספטל, מלחץ-פינכתם הקבוע של נערי ביגיי; ואבא אבן, המקרה עדיין אף הוא, להיכלל בין הירושיים.

אצבע לעבר השושה

ה וועדה הסכימה להוציא את הסעיף על אחריותו של הקצין הבכיר, מפני שסעיף זה לא היה דרוש. בקבעה כי לבון לא נתן בשום פנים את ההוראה, וכי שום אדם אחר לא נתן אותה, הוטלה ממיילא כל האחריות על שכמו של הקצין.

הקצין עצמו לא יכול היה לבוא בטענות הגיוניות. אחרי שתגלה כי מזכירתו זייפה לפי הוראתו מיסמך רשמי, כאילו לבון הוא שנתן את ההוראה, לא יכול היה איש להגן עליו בתום-לב.

אם קביעה זו לא הייתה פגיעה בקצין הבכיר, היא היתה, לעומת זאת, פגיעה חמורה בצה"ל. כי למעשה קבעו השרים שקצין בצה"ל, ולא מן השורה הראשונה, היה מסוגל ליום לבדו ולהביא לביצועו של עסקי-הביש הגדול ביותר בתולדות המדינה, עסק בעל משמעות שלא היתה צבאית בלבד, שהביאה לתוצאות מדיניות מרחיקות-לכת. השבועון טייט, למשל, בכתבו על פרשה זו, טען כי היא שהביאה למיפנה הגורלי במרחב וגרמה להשמטתו מידי הגוש המערבי.

הוועדה יכלה להחליט ככל שעלה על דעתה הקואליציונית: האיש הישראלי לא קיבל את המסקנה. האורח, שהוא גם איש-מילואים המכיר את צבאו, לא היה מוכן לקבל את ההנחה כי עסקי-הביש בוצע על דעתו של קצין זה או אחר.

לגבי האורח, היה כל הענין פשוט בתכלית. אם לבון, שרי-הבטחון דאז, לא יום את עסקי-הביש ולא נתן את ההוראה — מי נתן אותה? יכלו לעשות זאת רק שלושה אנשים במדינה: שמעון פרס, מי שהיה אז ראש המטה הכללי והדיקטאטור הכלי-כול של משרד הבטחון; משה דיין, מי שהיה אז ראש המטה הכללי; ודויד בן-גוריון, האורח הפשוט משה בוקר, שקיים מאחורי גבו של לבון פגישות סודיות עם שני האחרים.

זאת ידע בן-גוריון. זאת ידעו גם שאר נערי-הזוהר. על כן לא יכלו לקבל את הדו"ח בשתיקה. הם היו נאלצים להשתמש שוב בכל אמצעי הלווחמה הפסיכולוגית, להכניס בכל מחיר לראשו של אותו אורח כי הדו"ח הוא כוזב, שמחבריו הם מטומטמים או משוחזרים, שלפסקדינם של שיבועה שרים בממשלת ישראל אין שום ערך הגיוני ומעשי.

„אחותך זונה“ ושאר התעקולים

ה תחיל בכך דויד בן-גוריון עצמו. עוד לפני ישיבת הממשלה, באותה התייעצות חשאית, בא אל חברי הוועדה בטענה הגיונית, לכאורה: „אמרתם שהקצין טען כי קיבל את ההוראה בשיחה בארבע עיניים עם לבון. קבעתם שזה שקר, ועל כן הטלתם את האחריות על הקצין בלבד. אבל אם אתם קובעים שהוא שקרן — מניין לכם שלא שיקר

אתמול ידיד, היום שקרן: חיוך, 1956

שר הדתות: מדוע הוציא סעיף מן הדו"ח

באמרו שלא קיבל את ההוראה מאדם אחר? במשפט זה רצה לערער את כל ההגיון של הדו"ח. בישיבת הממשלה עצמה כינה ביגיי את לבון בשם „שקרן“. טען כי ערוחי בוועדת-החקי והבטחון מלאת שקרים. אין זה רגיל בעולם כי שרי-בטחון אחד יכנה שרי-בטחון שני, חברו למפלגה, בתואר זה. אולם במציאות של ישראל בתום 1960, היה זה רגיל עד שאיש לא הגיב על כך.

עיקר המערכה נוהל שוב בידי „יוניטד פרס“ — חבורת כתלבי פרס ושוח/ המפורזי בכל העוננים. עוד לפני פירסום הדו"ח, ומיד אחריו, הציפו את המדינה במבול של שמועות, ידיעות וטענות, שנועדו לבלבל את האורח לחלוטין, לזרוע בלבו את האמונה כי אי-אפשר לדעת את האמת. בין הפנינים של מערכה מתוכננת זו:

● המזכירה חזרה בה מעדותה. הכתלבים רצו לשכנע את הציבור שאין להאמין לדברי המזכירה, שהושמעו ללא שום לחץ באוני היועץ המשפטי בחוץ-לארץ — וכי יש להאמין להכחשה החלקית, שנאמרה אחרי חזרה ארצה, לקירבת הבוסים לשעבר שלה — פרס והקצין הבכיר. מובן שיעדותה המקורית של המזכירה מפלילה אותה בפלילים. לכן, קבלת הדרכה משפטית, ביקשה לתקנה.

● בן-גוריון יפרסם גילויים מרעשים על תעלולי לבון בימי היותו שרי-הבטחון. טענה זו הושמעה מדי יום ביומו — אך בן-גוריון לא פירסם אף תעלול אחד. הוא פשוט מילא פיו מים, חיך חיוך מסויים. הוא האמין, לפי השיטה הבדוקה המקובלת אצל משמיצים מיקצועיים, כי אחרי שהקל ישמע על תעלולים אלה מאה פעמים, יתחיל להאמין בקיומם. ישכת כי מעולם לא שמע במה המדובר. הדבר הזכיר את המשפט הקלאסי: „אחותך זונה“. אפילו יוכיח האיש כי אין לו אחות, יידבק בו ריח של נזות.

● בן-גוריון יגלה שני מקרים בהם עמד לבון לבצע עסקי-ביש ורק עירנותו של הרמטכ"ל, שעיררנו על החלטת אלז, מנעה את הביצוע. האמת: משה דיין התפטר בשעתו, אחרי שלבון גילה עסקי-ביש מסויים שדין עמד לבצעו — ולבון הוא שמנע את הביצוע. בן-גוריון התערב משדה-בוקר והכריח את לבון להחזיר את דיין לכהונתו.

● קיים מיסמך המוכיח כי לבון היה שותף „לתיכנון הכללי של עסקי-הביש“. היתה זאת טענה שפלה משני טעמים. ראשית, לבון עצמו הגיש מיסמך זה לחצת השבעה, והוועדה לקחה אותו בחשבון בקבלת מסקנותיה. שנית: מאחר שפקידי פרס אוסרים את פירסום פרטי העסקי-ביש עצמו, אי-אפשר היה לאורח גם להבין מה פירוש המושג „תיכנון כללי“. לתיכנון, עליו מדובר, לא היה שום קשר עם עסקי-הביש. הוא דן בחלק של אותם עניינים, עליו לא עירער איש.

● הושמו בפי אישים שונים, וביניהם פנחס רוזן, חצאי פסוקים שנקרעו מהקשרם, נועדו לעורר את הרושם הכוזב, כאילו הם מסתייגים מלבון בנקודה זו או אחרת. אולם הפנינה הפיקנטית ביותר של השבוע נזרקה על ידי בן-גוריון, כאשר התמרמר בישיבת הממשלה: „שש שנים הייתי שרי-בטחון לפני לבון, ושש שנים אחריו. מעולם לא היו לי בעיות עם אנשי מערכת הבטחון“. היתה זאת הרשעה עצמית: המסקנה מתבקשת ממנה היא רק שאותם אנשים, הנאמנים ללא-סייג לבן-גוריון, הם גם האנשים שחיבלו במאמצי לבון בימי כהונתו. ושאלת השאלה: בפקודת מי, ולטובת מי?

● הטענה החוזרת של כתלבי פרס, כאילו הוכיח לבון את עצמו כשרי-בטחון גרוע, ועל כן היו רשאים לסלקו גם בעזרת זיופים, נובעת מאותו הגיון. היא מזכירה את הרצח הצעיר שהרג את הוריו, ביקש להקל בעונשו מפני שהוא יתום. אותם האנשים שמיררו את חייו של לבון כשרי-הבטחון, ביקשו עתה להיעזר בפרי מאמציהם שלהם כדי להוכיח שלבון לא הצליח להשתלט על העניינים.

● הגדיל לעשות נתן אלתרמן, משרר החצר של ביגיי ואיש-אמונם של פרס ושוח, כאשר תבע השבוע מלבון לפרסם התנצלות רשמית על ההשמצות שהשמין את „מערכת הבטחון“. השיב לו בעקיפין חיים שורר, עורך דבר, כאשר הבע כי יוגש משפט נגד אלקנה גלי, סופר ידיעות אחרונות וחברי-כבוד של „יוניטד פרס“, על שטען בשעתו שלבון יום פעולת תגמול צבאית לסיפוק התאחה האקטיביסטית של קציני צה"ל ולרכישת אהדתם.

העיבודת היסודיות

ה הבודות והטענות, שרדפו אשה את רעותה בקצב מטרף, לא יכלו להשכיח את העובדה היסודית, שאושרה השבוע סופית, והמזעזעת במעורבות: העובדה שקבוצה של פקידים ושל קצינים, החוסה בצלו של דויד בן-גוריון, השתמשה בפשעים פליליים כדי לחסל שר נבחר, שהיה ממונה עליהם. על עובדה זו אי-אפשר לעבור לסדר-היום.

* גלי גם פירסם השבוע קאמר, בו הציע לסנות שרי-התעמולה רשמי בממשלת ישראל, אישר בזאת את גילוי העולם הזה (1209), שנערי-הזוהר חותרים להקמת מיניסטרו תעמולה אשר יהיה כפוף להם.

אזלה, אזלה, ברוכים הבאים, סני יורס... כך שרה התזמורת הניידת, שניצבה ליד המסוס. ארבעה מנגני גיטרה, בלבוש הדרום-אמריקאי הסגנוני, בעלי חולצות-משי מבריקות ושרחלים תפורים, שרו לנו סרנאדה: "ברוכים הבאים להאבנה..."

לפתע מת השיר באיבו, כמו תקליט על פטיפון ישן, אשר שכחו למתוח את הקפיץ שלו. הסמבה העליונה הסתיימה ביללה דוקרת-לב. כי המנגנים — מעין ועדת קבלה של הבירה העליונה — נוכחו לפתע לדעת, שמתוך מסוס קובאנה, שבא ממיאמי, ירדו רק ארבעה נוסעים. וזאת בחודש דצמבר, שיא עונת-התיירות. ומבין הארבעה, רק אני הייתי אורח זה.

שום דבר אחר לא יכול היה להבהיר במהירות כה אזורית את מצבה של קובה כיום: גן-עדן מנוחה, אפוף מיסתורין ופת דים, אשר כל הנוסע אליו, מוזהר שהוא עושה זאת תוך סיכון חייו. מה קורה, לאמיתו של דבר, בהאבנה? מה שומעים שם: שריקת יריות והדי פציצות, או שירת הסניוריתאס והדי תופים? אחרי ביקור של שבועיים, בכל רחבי הארץ, אני יכול לענות: אלה גם אלה, אבל הקולות העליונים רבים ותזקים הרבה יותר מהמולת המלחמה. מדי פעם מתפוצצת אומ נם פצצה בהאבנה, אבל היא נבלעת במהרה באחירה המשכרת, העליונה של העיר.

"תן לו חוק, פידל!"

בידה הראשון לבואי הנה, התפור בצו שש פצצות. דבר זה, כשלעצמו, אינו בלתי-רגיל כאן. אבל אחת הפצצות האלה הרסה את תחנת-הכוח, המספקת חשמל לשליש העיר הגדולה והדיפה, ובמשך יום וחצי היתה האבנה שרויה חלקה בי

מה היה קורה לולא נסוג יגאל אלון מאבו-עג'י המהפכה

הימים היה סטודנט בהאבנה, השתתף בהתקפה על שדה-התעופה של העיר, חילק כרוזים והסית פוע

של הבאנק האמרי מודיע: "אנו תומכים באיגודים המקצועיים". בראש המדרגות המובילות

שוויץ פלמ"חאי מאפיין את אנו משוניצים עם כאשר עמדו בשמירה, ליד שער הבסיס המרכזי

ביותר באמריקה הלאטינית, ומרתפי העיר נזימים שלו היו לשם-דבר. אך לעומת סלי-דה המונית זו מבאיסטה היו גורמים אחרים בארצות-הברית שחששו מפני כל הפירי. היו אלה בעלי החברות האדירות, שחלשו על מטעי הסוכר והטבאק של הארץ. הם היו בעד באטיסטה, כי את באטיסטה יכלו תמיד לקנות.

כיום, פחות משנתיים אחרי נצחונו של קאסטרו, צועד רוב רובה של דעת-הקהל בארצות-הברית מאחורי אילי ההון והאס-טראטיה בשינאתם לקאסטרו. כיצד קרה הדבר?

מטיחים האמריקאים: "הוא קומוניסט!" למילה זו אין מה להוסיף. אין האשמה כבדה יותר, בחלק זה של העולם. אנב, בעת ביקורו האחרון במרכז האו"ם, נשאל ניקיטה חרושצ'וב על-ידי עיתונאים אמריקאים, אם פידל קאסטרו קומוניסט. השיב ניקיטה: "אני יודע אם הוא קומוניסט. אני רק יודע שאני פידליסט!"

מסבירים אנשי קאסטרו: "איננו קומוניסטים. היאנקים שונאים אותנו מפני שחיסלנו את זכויות-היתר שהיו להם כאן, ומפני שהכרנו על עצמאותנו משלטונם." האמת, כרגיל, רחבה הרבה יותר. משטרו של קאסטרו הלאים אומנם את המטעים ה-ענקיים ואת המפעלים הגדולים — גם של היאנקים וגם של המיליונרים הקובאים. הוא חילק את האדמות לאיכרים והנהיג רפורמות שונות. הדומות מאוד לאותן ה-הגות בבית-המועצות. אולם הן גם דר-מות לכמה מן השיטות הקיימות בישראל, למשל.

אילו היתה המהפכה הפידליסטית נשארת תנועה מקומית מוגבלת, יתכן כי האמריקאים היו סופגים את המהלומה, מעתהים מעט את פניהם, מנכים את ההספדים ממט הכנסה, ומשלימים עם העובדות. אך לפי כל הסימונים, אין מהפכה זו סוף פסוק, אלא תחילתו של פרק ארוך מאוד. לא רק בתוך קובה עצמה, כי אם בכל רחבי אמריקה הלאטינית. מדינות אלה נתונות, במידה זו או אחרת, לאותו מצב בו היתה קובה שרויה עד לסילוקו של באטיסטה: שלטון רודני ופיאודאלי, לרוב רקוב ומושחת, ה-נתמך על-ידי ארצות-הברית, והמשתף פעור לה עם אילי ההון הצפון-אמריקאיים. ומ-תחת לשלטון זה: עוני ממאיר, בורות ו-רעב.

הלהבה שניצתה בקובה מתיוה ניצוצות בכל המרחב הלאטיני, ובארץ אחרי ארץ פורצות מרידות והתפרעויות, שמנהיגיהן קוראים: "יחי פידל!" הממשלות הנוגעות בדבר, ואיתן חשינגטון, צועקות מיד כי זוהי מלאכתם של סוכנים קובאיים. אולם אין כל צורך בסוכנים קובאיים. המהפכה הפידליסטית עושה את שלה מבלי שקאסטרו רוד ואנשיו אף ינקפו אצבע בארצות הש-כנות. עצם קיומם מספיק ללבות את אש המהפכה שם. לכן הוצבו האברודוס גבוה-גבוה ברשימת האויבים של ארצות-הברית.

על מפטיק וגדובום

לכל אויב של ארצות-הברית יש כי יום אפשרות בדוקה: לבקש עזרה מן הרוסים. בכל מקרה, הם נענים בהתלהבות. כך קרה גם בקובה, דבר שהגביר עוד יותר את הצעקה "קומוניסטים!" מעבר לים ה-קאריבי.

כיום אין קשרי מסחר בין קובה לבין ארצות-הברית. לגבי האיש הקטן כאן מת-בטא הדבר במחסור של מיצרכים פעוטים יומיומיים. כך, למשל, שעה שישבתי באחד מבתי-הקפה של האבנה, הבחנתי שסניוריה יפה להפליא נועצת בי מבטי סקרנות. חיכתי לה לעברה, והיא השיבה בחיוך. אך במה-דה התברר לי שלא קסמי האשיים הם שמשכו את מבטיה הלוהטים, כי אם המאס-טיק שלעסתי. "א-אפשר להשיג מאסטיק עכשיו", הסבירה לי.

פעם אחרת, חזרתי מסוור ארוך באחד הכפרים השיתופיים שהוקמו על האדמה ה-מולאמת. המדריך שנלחה אלי מטעם המכון לזיירות עם העמים, דאג לכל דבר, הוביל אותי לכל מקום שרציתי. היה זה גבר צעיר, גבוה ורוה, שנעצר בשעתו בשל פעילות מחתרתית נגד באטיסטה. באותם

אפשרויות של פלישה, ובלילה שר שירים עליונים על אותו נושא.

ערב אחד הוזמנתי למועדון-לילה קטן אך מפורסם מאוד. קוראים לו בודג'טה זל חזיו, כלומר: המסבאה הקטנה שבאמצע. השם ניתן לה לפני עשרות שנים, על-ידי אורחים שהיו נכנסים לשם, בדרכם מכיכר הקאטרלה העתיקה אל כיכר בית-הנבחרים. מכיון שהמסבאה נמצאת באמצע ה-דרך, זכתה לכינוי זה. כאן מתכנסת ה-בהימה של האבנה: משוררים, סופרים, אמנים.

אין תזמורת, רק שלושה גברים המנגנים איש-איש על כלי אחר. מנגן הגיטרה הוא גם משורר ידוע. בטוב ליבו בשירה ויין, הוא מחבר שירים חדשים, אשר כעבור יומיים-שלושה הופכים שלאגרים עממיים. אותו ערב, למשל, שר לכבוד האורחים הורים המעטים, שהיו שם, שיר על הפלי-שה, אותו חיבר לפני שבוע. "כאן, חברי", הוא שר בקצב דרום-אמריקאי משכר, "מח-כים לפלישה... אם מישו ידחוף את האף, תן לו חוק, פידל, תן לו חוק!" ובראדיו מכריז פידל: "כל יום, כל שעה חשובה — ככל שפלישתם תאחר, כך יהיה להם קשה יותר להצליח. כי העם יהיה מאור מן יותר, מוכן יותר להקביל את פניהם." פקיד הבאנק, שהחליף את הדולארים שלי, משך כלפי מעלה את חגורת-האקדח שלו וענה: "כן, סניור. אנחנו מוכנים!"

לישראל, הזוכר עדיין לא מלחמת הש-נאה כאלו חזר לתלאיב של ימי השי-רות, היות הנגב וכוכבי-הגרב. צעירים מזו-קנים נושאים אקדחים לתפארת, והמיליציה לובשת את מדיה בשחוף פרטיזאני. אלא שלא רק הדמיון החיצוני עם פלוגות ה-פלמ"ח מספק כאן מוון למחשבה.

מאו יומי הראשון כאן, לא חלתי לש-אול את עצמי: מה היה קורה בישראל,

מאת שלום כהן

לולא הסכים הפלמ"ח להתפרק? מה היה קורה, אילו סירבו פלוגות הפלמ"ח להיטמע במשטר והבולשיט השאולים מן הצבא הבריטי? אילו הרחיבו את מסגרתן גם מ-חוץ למחנותיהן, עד שרוח הפלמ"ח היתה הופכת מסגרת חברתית לכל המדינה? מה היה קורה אילו סירב יגאל אלון להי-כנע לאולטימטום של האמריקאים, ולא נסוג מאבו-עג'ייל? מה היה קורה אילו... ותמיד, תוך אנחה, אני מגיע למסקנה: מן הסתם, היה קורה אצלנו משהו כמו זה הקורה עתה בקובה. מהפכה של באברודוס פלמ"חאים, עם כל האתגר, הסיכויים והסי-כונים הכרוכים בכל מהפכה.

דעתו של חרושצ'וב

מ'י, בעצב, מתנגד לפידל קאסטרו ול-משטרו? בראש וראשונה אפשר למנות את בעלי האחוזות האדירות, שרכושם הול-אם. כמעט כולם ברהו לארצות-הברית או למדינה שכנה, מתכננים משם הפיכה חד-שה, אותם אפשר להביין.

מלבדם קיים גורם אירי: ארצות-הברית. תחילה היתה גישה הצפון-אמריקאים אל פידל קאסטרו חלוקה. דעת-הקהל היתה כי רובה אוהדת לקבוצת המורדים האמיצים, שלחמה בסירה מאסטרנה נגד רודנותו של הסמל-לשעבר, פולגנצ'ו באטיסטה. משטרו של באטיסטה היה מן הרקובים והאכזריים

חשכה. המעליט בבית-המלון שלי לא פע-לה, ממונה-אחירי, החיוני באקלים החם ה-תמידי, חדל לפעול, ובמקום הרמזורים ה-חשמליים, ניצבו שטרים בהצטלבויות ה-רחובות, כדי להנחות את התנועה.

דבר זה, לכל הדעות, אינו רגיל — אפי-לו בהאבנה. אך איש מכל אלה שפגשתי לא נראה מופתע במיוחד. "ככה זה", הם-ביד לי נהג המונית, שעזר לי לפענח את כותרות העתון. "פה בקובה תמיד היו פצצות. כשבאיסטה היה בשלטון, קאסט-רו הטיל פצצות. כשקאסטרו בשלטון — אחרים זורקים פצצות."

אלא שפצצות אלה אינן גורמות, לרוב, נזקים של ממש. בדרך כלל, אלה הן פציצות-הפחודה, המתפוצצות ברעש אדיר ומחב-לות, לכל היותר, בשמשות של כמה דירות. הישגן הממשי היחיד: הן מזכירות לכל איש בקובה כי משטרו של פידל קאסטרו עומד מול בעיות ואויבים לרוב. לא רק אויבים מבפנים, אלא גם מבחוץ. הכל משוחתים כעת על איומי הפלישה, המרח-פים באחירי.

מנין תבוא הפלישה? מארצות-הברית, בי-אופן רשמי? מפרובליקה שכנה, תחת מסחה של תנועת שחרור קובאית אנטי-פידליס-טית? לאיש ברחוב, זה היינו הך. הוא מב-ליט את הנשק שחולק לו כאש מיליציה; בשעות היום הוא משוחח עם חבריו על

ולוא התפרק הפלמ"ח? התשובה: בקובה

ל הפלמ"ח

אשר הגיע גל אדיר של עצורים חדשים, בעקבות רצח ראש הבולשת. לאלידיו, מר-ריכז, לא נותר מקום בבית-הסוהר, והוא שוחרר בערבות עד לעריכת משפטו. הוא ניצל את ההזדמנות כדי להימלט לארצות-הברית.

עד היום לא שככה שנאתו לבאטיסטה ולכל הקונטרמהפכנים למיניהם. "אילו היה פידל גותן לי לנהוג כרצוני", אמר, "תוך שיחה על המורדים הנתפסים עתה בהרים, הייתי מוציא את כולם להורג". והוא יכול בלי קושי לבצע זאת: תחת חולצתו היה תקוע אקדה ובתאי-הכפפות של המכונת היה מונח אקדה שני.

אותו לילה, בתום הסיור, רצה אלידיו, מר-ריכז, לרשום משהו. הוא חיפש את העט הכדורי שלו, ומשלא מצא, היה נרגז. הת-פלאתי. הרי אין דבר זול יותר מעט כדורי, הדומה לגלובוס שלנו. אלידיו הסביר: "קשה להשיג אותם עכשיו. איראפשר להביא מ-אמריקה."

★ ★ ★

ערב כטרופיקאנה

אלה מחסורים פעוטים. ישנו תופ-עות חמורות יותר. למשל, כמעט כל נהג מונית שעמו שוהחתי, רסן: אין לו פרנסה. היו זמנים שמאות אלפי תיירים אמריקאים היו כובשים את הבאנה היפה. הדולארים זרמו בנהל אדיר. 100 מיליון לשנה. כעת, לא תמצא תייר אמריקאי אחד בכל העיר. כאשר סיפרתי בארצות-הברית שאני מתכנן לנסוע לקובה, לא היה אדם אחד שלא הרים את ידיו בתדהמה והזהיר אותי שאני מסכן את חיי. ובכל זאת, כפי שאפשר לנחש, עודני חי. על אף אנשי ה-מיליציה הנמצאים בכל מקום, לא ראיתי עדיין עיר כל-כך שקטה וידידותית. אך לגבי האדם ברחוב של ניו-יורק ומיאמי, קובה היא מחנה מבוצר, שכל פטיעה בו היא סכנת נפשות. וחוק מזה, בקובה שול-טים "קומוניסטים" נוראים.

מכל מקום: אמריקאים — סליחה, "יאני-קים", כי גם הקובאים הם אמריקאים — אין, מלבד כמה עתונאים. בתרמלון מפוא-רים, מן המעולים בעולם, עומדים ריקים כמעט לגמרי. הבאנה הילטון, למשל, עשוי כדי לקלוט אלפי אורחים ומבלים ליום. אך למותיו הענקיים שוממים. הוא הולאם, וה-ממשלה מחזיקה אותו על חשבונה. בעד הכסף הזה קוראים לו הבאנה ליברה, "ה-באנה החופשית". על חיותו נצבעו צבעי הדגל הקובאי וראש הממשלה, פידל קאסט-רו, מתגורר באחת מקומותיו העליונות. הלכתי לראות את ההצגה במועדון-ההילה טרופיקאנה, כי כולם שאלו אותי בתמהון: "מה, אתה כהבאנה ולא הלכת לראות את טרופיקאנה?" זה מקום אנדי. ההצגה ה-נערכת בו בחצות עולה ביופיה ובממדיה על ההצגה המפוארת ביותר של פולי בר-ג'ר בפאריס. בחודשי דצמבר-פברואר צרי-כים להזמין מקומות זמן רב מראש; או לשלם שוחד הגון לרב-המלצרים.

האולם המפואר יכול להכיל, לפי הערכ-תי, קרוב לאלף איש. ההצגה עצמה מכילה כמה עשרות אמנים — בעיקר אמניות של הסיגנון המופשט. לא היה כל קושי למצוא מקום. התזמורת ניגנה, הרום הקובאי ה-נפלא זרם, הזורקים שטפו את הבמה ב-שלת אורות, הרקדניות רקדו, הזמרים זימ-רו. ההצגה הסתיימה, לקול תשואות הקהל. הבסתי סביבי. היינו בסך הכל 12 איש ב-אולם הענקי.

במלון נאציונל, מוסד כלל לא מבוטל, מתאכסנת עתה משלחת של אלג'יריה ה-חופשית, כאורחת הממשלה. מלבדה ישנם עוד כמה אורחים בודדים — ר-300 "מור-דים צעירים". משהו כמו הגנניע שלנו, רק בלי הספרות. זקנים אין להם עדיין, אבל את שיער ראשם הם מגדלים, במיטב ה-מסורת של הנארבודוס. הם הובאו מן ה-כפרים, כאורחי הממשלה, כדי להכיר את בירתם.

נערים אלה, שלפני שנתיים הילכו לרוב יחפים ובלויים במטעי הסוכר והטאבאק, מאוכסנים במלון העולה פי כמה בהידורו על מלון המלך דוד בירושלים. בסיווריהם היומיים הם מבלים במקומות שעד לפני זמן קצר שימשו רק למיליונרים. סתם בעל כמה מאות-אלפים לא היה מעז להיכנס

לים לשביתות. כאשר נתפס, הולקה בשוט על כל גופו מקוקודו עד רגלו. הוא הוחזק במעצר, עד

זי צייס מנהאטן באנק. השלט הגדול בפתח הבאנק בהחרמה המהפכנית של באנק זה. ננצחו מחלקת הבאנק, עומד ניצני האדונים החדשים: חיל קובאי.

המיליציה בקובה. שניים אלה, בלבושם המרושל, נשק שבידיהם, כמו כל חייל חדש. הם צולמו של צבא המיליציה של קובה, ליד הבאנה.

ח"ן קובאי

במיצעד המוני, ברחובות בירת קובה, הבאנה. שעה שצעירה קובאית נושאת את דגל קובה המהפכנית, נושאת חברתה למיצעד רובה אשר עבר בירושה מצבא באטיסטה. שתי צעירות אלה מתנדבות למיליציה.

לשם. כיום, פתוחים מקומות אלה לפואבלו — העם, דבר זה, כמוכרן אינו מכניס דו-לארים לקופת המדינה. אבל איראפשר להע-רין בכסף את האהדה הפנטאסטית אותה קוצרת ממשלת פידל.

★ ★ ★

השוטר אמר: "אסור!"

פמקת התיירות פגעה לא רק ב-בתיהמלון, במועדוני-ההילה המרובים ובנהגי המוניות. גם המסחר הקמעוני סובל. פה ושם אפשר לראות חנות סגורה, כשעל הדלת מודבקת מודעה: "נסגרה. מסי הרכוש לא שולמו". המעמד הבינוני חי עדיין בתנ-אים נוחים, כי רכושו לא הולאם, ובבתי-המרוח אפשר לראות מאות גברים דשנים הנהנים מתענוגות החיים.

"ומה מצב המעמד הגבוה?" שאלתי ל-תומי. "אין מעמד כזה", היתה התשובה. החברות והמעפלים של בני מעמד זה הולאמו. הובטח להם פיצוי, באיגרות-חוב ממשלתיות, אשר ייפדו בעוד 20 שנה. בתי-הם ומכוניותיהם הושארו ברשותם. אבל כדי לקיים ארמונות ומכוניות פרטיות, דרו-שה הכנסה גבוהה, ומעטים האנשים שנות-רה להם אותה הכנסה גבוהה שהיו רגילים לה. על כן מעדיפים רובם לעזוב את קובה. מותר להם לקחת איתם חמישה דולארים. הם עשו את כספם בקובה, "אומרים אנ-שי הממשלה, והכסף הזה חייב להישאר בקובה". אבל הכסף לא נשאר בקובה, כי למרות שהממשלה אוסרת כל עיסקה במטבע זר,

קיים שוק שחור פעיל מאוד בדולארים. שער החליפין הרשמי הוא פסו קובאי אחד לדולאר אמריקאי. נהגי מונית הציעו לי, תוך נסיעה של חמש דקות, שניים ואפילו שלושה פסו לדולאר. "יש לי חבר שרוצה לנ-סוע לאמריקה", אמרו הנהגים, ללא יוצא מן הכלל, "אני רוצה לעזור לו בכמה דולארים."

את החבר הרוצה לעזוב אפשר לראות, יחד עם עוד כמה מאות כמוהו, עומד שעות בתור, ליד בניין השגרירות של אר-צות-הברית. הם מגיעים בשעות הבוקר ה-מוקדמות ונשארים עד לשעות הצהריים. זהו התור היחיד שאפשר לראות בהבאנה. ביקשתי מנהג המונית לעצור לרנע וירדתי לצלם את התור. אך גמרתי לצלם, ניגשו אלי שני שוטרים. אמרתי לעצמי: "זהו זה, חביבי. עשית משהו לא בסדר", והתכוננתי להציג את התעודות שלי. אך השוטר חיך. הוא לא הצביע על המצלמה שלי, כי אם על המכנסיים הקצרים שלבשתי. כי בהב-נה הם יותר באמצע החורף מאשר אצלנו ביום חמסין. "אסור ללבוש מכנסיים קצ-רים בעיר", הסביר לי. "גא לנסוע למלון וללבוש מכנסיים ארוכים". לבושי, כמו פור-נוגראפיה, הוא ענין של גיאוגראפיה.

★ ★ ★

המשך יבוא

אפשר, בעצם, לספר הרבה על קובה, ויש מה לספר. אבל בעוד כמה דקות יבואו לקחת אותי לפגישה חשובה. על-כן, ברשותכם, אפסיק כאן. המשך יבוא.

במדירה

עולים קטנות משלה, ואפילו זוגות בלי ילדים, זכו בדירות, גדולות יותר. "למה שיקבלו יותר ממני?" התלוננה פאני באוזני שכניה הצפון-אפריקאיים. "הם לא סבלו כמו המשפחה שלנו, בשביל לבוא לישראל. בני הגדול מת בדרך, מרוב סבל. את בעלי תפשו והכניסו לשלושה חודשים לבית-סוהר. מי סבל יותר ממני? למה שלהם יתנו יותר? רק בגלל זה שאנחנו ממרוקו?" הסוכנות אומנם הבטיחה לפאני כי תקבל דירה מרווחת יותר, באותו שיכון. אולם בינתיים ראתה האשה בעיניים כלות כיצד מתמלאות רוב הדירות סביבה.

"אם נחכה עוד קצת לא ישאר בשבילנו," אמרה פאני יום אחד לבניה הגדולים. בש"קט ובסודיות גררה המשפחה את כל מטל"טליה לקומה הראשונה, פרצה לדירה גדולה וריקה באותו בית. שבוע ימים נמשכה שימחתם. עד שהגיעו הדיירים להם הועדה הדירה. אלה הועיקו את המשטרה.

פאני וילדיה נלחמו קשה. הם הועברו בכוח לתחנת המשטרה ברמת-גן, שם ה"חוקו מספר שעות ונאלצו למסור טביעת אצבעות. בעודם כלואים בתחנה, העבירו פועלי עמידו את חפצי משפחת וענקין חזרה לקומה השנייה, לדירה הקטנה. פאני השלימה מיד עם כישלון המיבצע שלה. היא החליטה לסמוך שוב, בלית ברירה, על דיברת אנשי-הסוכנות. אולם דבר אחד אינה יכולה לשכוח: את ההתנהגות האכזרית של השוטרים. "יש לי על זה עדים," היא מכריזה, "לא רק ממרוקו. גם אשכנזים."

משפט

על תנאי קצר

הפעם היה ארמנד בוזגלו (27) מוכן ל"לכת לבית-הסוהר. גם כל החברים שלו אמרו לו שיותר זה כבר לא ילך לו. כאשר שאל אותו השופט נעים הסבר, בנימין

(המשך מעמוד 10)

בלתי-נמנעת, חלק מהשיכון בעבודת הכבאים. השבוע, כאשר נמסרו מסקנותיו הסופיות של המכון הפאתולוגי שניתח את הגחיה והמשפחה כמעט והשלימה עם האבדה, התברר כי האסון לא היה מחוייב המציאות וכי הוא נבע כתוצאה מרשלנות.

לא היה ספק עוד, כי צבי ורדי התעלף בהיותו תלוי בחבל, חמישה מטרים מהפתח, כתוצאה מהשפעת הגאונים המרעילים שעלו מתוך הבאר. אולם השאלה היתה: מדוע נשמט מהחבל בשעת ההתעלפות?

לשאלה זו תשובה פשוטה: צבי ורדי השתלשל לתוך בור שעמקו כ-30 מטר בחבל כבאים פשוט, ולא בעזרת חגורת-בטיחות המיועדת למקרים מעין זה, לגביהם קיימת חקנה המקיימת שימוש בחגורה זו. בסניף הכבאים בתל-אביב יש חגורת-בטיחות מתאימה. חגורה זו, המתחזקה את כל גופו של הכבאי, אינה מאפשרת את שיחרורו מהחבל גם במקרה שהוא מאבד את הכרתו. מדוע, איפה, לא השתמש ורדי בחגורת-הכבאים הבטוחה?

בהילות מיותרת. כשהתקבלה הידיעה שיש צורך בכבאי שירד להוציא את גחית הערבי, היה ברור לכל כי הקורבן מת. הוא היה מונח בבור כיומיים. זרקוריה-המשטרה שהאירו את הבור, לא הותירו מקום לספק כי הוא נהרג. אפשר היה לתכנן את הירידה בשקט וביסודיות. לעומת זאת, היא תוכננה בבהילות.

חבריו הכבאים של ורדי מספרים, כי כאשר הוזעק לבור, עמד לקחת עימו את חגורת-הבטיחות. החגורה היתה תלויה בתערוכת-הבטיחות, הנערכת בבית מכביה-אש בתל-אביב. כיוון שסגן מפקד גדוד הכבאים בתל-אביב, אנקורי, שהיה נוכח במקום, האיץ בו למהר, ירד ורדי לבור ללא החגורה.

ורדי לא יצא למקום לבד. יחד עימו היה גם קצין-הכבאים זאב פופקין, והוא שנתן לורדי את ההוראה לרדת לבור בדחיפות, בחבל פשוט. בהתאם להוראות, אסור

למי אכזר?
מי מצא?
בגדיה של
ברני'ט בארדו!
להחזיר:
לקולנוע "מוגריבי"
תל-אביב

כל המצלם את ילדיו
דואג לילדיו, מאחר שהוא
מנציח את זכרונות ילדותם
היפים! החורף הוא הזמן היפה
והטוב ביותר לצלום! כל ה-
מצלם, מעשיר את חייו! מצלם-
מות ואביונים. פתוח, הדפסה,
הגדלה, העתקת-מסמכים
פוטו-ברנר
ח'פה, רחוב החלונות 20

משפחת ועקנין בדירה הישנה

אפילו אשכנזים יעידו

קורנגולד, מה יש לו לומר לזכותו, לאחר שהודה בגניבת תכשיטים מבית ידיתו, שתק. "אין לי מה להגיד," ענה לבסוף בוזגלו, בעל השיער המשוח בשמן. קורנגולד ביקש מהשמש להזעיק שוטר. "הפעם הוא כבר ידפוק אותו בשביל הכל," לחש מישהו מידידי הנידון, בירכתי ה"אולם. אך קורנגולד עדיין לא ויתר. ברוח טובה ביקש למצוא דבר-מה שיאפשר לו להקל בעונשו של הצעיר.

לא היה זה מן הדברים הקלים. גליון ההרשעות היה מלא וגדוש. לבסוף נכנע בוזגלו. "אני באמת מבטיח שזו הפעם האחרונה. רק תנו לי שנס."

קורנגולד מדד אותו במבט חמור וקרא את גור-השני: "אני דן אותך למאסר שני חודשים." סמל המשטרה, אריה יקואלי, קם והניח ידו על כתפו של בוזגלו. אך לפתע הוסיף השופט: "על תנאי, למשך שלוש שנים. והזהר לך מאוד."

הקהל צחק מרוב הקלה. יקואלי התישב, במבוכה. "תסלח לי, נמלכתי," התנצל ה"שוטט בפני הסמל.

הסמל וקואלי כעס. הוא לא ויתר על כבודו. המזל זימן לו מיד במסדרון אדם, שהתלונן כי בוזגלו משתמש מלהחזיר לו חוב ישן. יקואלי מיהר אל בוזגלו, שיצא מבית-המשפט, הוביל אותו לנפה הצפונית הסמוכה — למעצר ולחקירה.

היה לפופקין לתת לורדי הוראה מעין זו, ומה עוד כשברור היה כי בבור מונחת גחיה ולא אדם חי. במקרים דומים בעבר, נהגו להוציא גחיות מתוך בורות באמצעות חיים, ולא סיכנו חייהם. למרות הוכחות אלו כי אכן היתה קיימת רשלנות, לא הוקמה עד היום שום ועדת חקירה לבירור פרטי האסון, שמסקנותיה עשויות למנוע אסונות דומים בעתיד.

עולים

הקרב על הדירה

השוטרים הקיפו את הבניין החדש, בשרי כון העולים. כמה מהם פרצו את דלת הקומה הראשונה. בדקות הבאות חזו עשרות מתושבי שיכון נוה-יהושע, שהתאספו במ"קום, בקרב בלתי-שקול בין פאני וענקין ושבעת ילדיה לבין השוטרים התקיפים. המאבק היה קצר. בסיומו, הצליחו אנשי המשטרה לאחוז בידיהם וברגליהם של פאני וילדיה — ולהשליכם אל תוך הניידות.

בכך הסתיים שבוע-הרהור של משפחת וענקין. הוא החל כאשר פאני (33), החליטה כי אין לבטוח בדבריהם של פקידים הסוכנות, אשר הבטיחו לאם המטופלת ב"לדים כה רבים, דירה גדולה ממעונה הקטנטן הנוכחי, בעל חדר וחצי בלבד, אותו קיבלה בכואה ארצה. פאני שמה לב כי משפחות

ביח"ר לרהיטים ב. ג. את א. לוינשטיין מציג
דוגמות חדישות ביותר בבית-המסחר לרהיטים
לוינשטיין
בית המסחר:
תל-אביב,
רחוב הרצל 43
טלפון 83575
רהיטי בית ומשרד מוכנים ולפי הזמנה

אנגלית • צרפתית
לומדים בשיטה קלה ויסודית בבית
אנו פותחים:
● קורסים ואולפנים נוספים למבוגרים (שפה שימושית, דקדוק, כתיב, סגנון ושיחה (Conversation)). הלומדים בכל שעות הבוקר והערב.
● אולפנות לתלמידי בתי-ספר גומרי ג'וי יסודי, ה"ד תיכון לביסוס הידיעות והכנה לבגרות. (SHAKESPEARE, LITERATURE)
טיפול אינדיבידואלי בקבוצות קטנות ועידידי מורים מעוקלים פרטים והרשמה: מ'9 עד 12.30 לפני הצהריים: 3 עד 9 בערב. (פרט ליום ו')

אתלטיקה קלה

שיא סייג

סיכסוכים בין הפועל לבין מכבי היו מנת חלקן של הכדורגל הישראלי משך עשרות בשנים. לאחרונה שקטו מעט הרוחות, לפחות כלפי חוקי, והכדורגל הישראלי עלה על דרך המלך. אולם העסקנים בענפים האחרים אינם שוקטים על שמריהם.

האתלטיקה הקלה, המכונה בעולם הגדול מלכת הספורט, אינה מפותחת דייה אצלנו — והחיוכים החריפים הנהוגים בארץ בין עסקנים, נשמעים בענף זה רק לעיתים רחוקות.

אף-על-פי-כן, נתבשרו השבוע אוהדי ה-אתלטיקה הקלה כי ויכוח אחד, שהחל אשתקד, נמצא עתה בשלבי סיומו. הויכוח פרץ, יום בזה אחד, כשעסקני הפועל סירבו לאשר שני שיאים ישראליים שנקבעו בעונה החולפת, באיזטדיון המכביה בתל-אביב. או היו האתלטים שלנו במלוא הכושר, ואילנה אדיר גמאה את 100 המטרים ב-12.3 שניות. מיד אחריה קפץ עמוס גרווינובסקי למרחק של 7.40 מטרים.

שתי התוצאות הדהימו את העסקנים ואת הצופים כאחד. תוצאות מעולות כאלה לא הרשו על מיגרשי האתלטיקה הקלה של ישראל מעולם, ואין ספק שעוד יעבור זמן רב עד שיצליחו לחזור עליהם. היו אלה שני שיאים חדשים ולא היתה כל סיבה שתעדת האתלטיקה לא תאשרם.

אולם עסקני הפועל התנגדו. הסיבה: שני הספורטאים בעלי-השיא משתייכים לאגודת מכבי. "היתה קיימת רוח חזקה בעת הריי צות והקפיצות" טענו עסקני הפועל. "כל עוד אין מודדי רוח רשמיים, לא נוכל לקבוע בדיוק שהיתה רוח חזקה. יש המר, תרת", התריסו לעומת זאת, עסקני מכבי. לדעה משותפת לא הגיעו.

בינתיים אושרו כל שיאי ישראל שהושגו בעונה החולפת. רק שני המיקרים הללו נשארו פתוחים. השבוע נתבשרו אוהדי ה-ענף, כי ההתאחדות לספורט מינתה שני עסקני אתלטיקה וחוקים, שיכנהו כחברה בבורת. השניים הם ד"ר רוברט אטלס, איש מכבי, ועמנואל גיל, איש הפועל.

ספק רב אם יגיעו גם שניים אלה לכלל דעה אחידה. גורל שני השיאים מוטל עדיין בספק רב.

במסלול

המאמן הוחרף

לא חשוב מה תהינה התוצאות במישך חק המרכזי, בסביבת הראשון בליגה האחרונה. שיתקיים השבת בין מכבי תל-אביב והפועל תל-חיפה. באם יצא או יפסיד, ימריאו כדורגלני מכבי אחרי המישך לקי פריסין, לשבוע נופש. בשבוע זה יתמודדו שחקני מכבי עם קבוצת אומניה הפריסאית. הצעות הראשונות הליגה של האי השכן, כשלוכתה 16 נקודות במשונה משחקים. . . . סוף סוף התברר מי הוא הכתב הספורטאי של הימיון קול-העם. בשידור החדשות של קול ישראל, מוצאי שבת, נפלה טעות במסירת תוצאות מישחקי הכדורגל. נמסר שם כי קבוצת מכבי תל-אביב גברה על ביתר תל-אביב בתוצאה 3:8. למחרת הפגיעה אותה טעות במדור הספורט בקול-העם, שהיתה העתק מדויק של מהדורת החדשות הספורטאית בארץ. . . . המאמן ההונגרי אנדרי קיש קיבל לאימון את קבוצת ליגה א, הפועל כפר-סבא. משה וארון, המאמן הקודם של הקי בוצה, יצא להשתלמות של חודש ימים לבלגריה. למרות שהארון הודיע מראש לאגודתו על נסיעתו הקרובה, חשב לחזור בתומה לאמן את כפר-סבא, לא אישרה מוכירות האגודה את נסיעתו וקיבלה את קיש כמאמן הקבוצה. . . . חוליי לוי, שחקן בית"ר תל-אביב לשעבר, שהורחק ממיגרשי הכדורגל שלוש שנים, הפך למאמן קבוצת הכדורגל הפועל אילת. . . . יעקב ולטר, סרסור מכוניות ולטונאי ספורט, אשר טען כי הותקף לפני שבועיים על-ידי כדורגלן הפועל חיפה, שלמה לוי, לא יסתפק בבירור משמעתי נגד השחקן, עומד להגיש נגדו תביעה אזרחית לפיצויים ואף שכר למטרה זו את עורך-הדין החיפאי, יעקב סלומון. שלמה לוי, מצידו, טוען כי לא היכה כלל את ולטר, גררו רק ככות, בכתפו, כדי שישמע את טענותיו כלפיו על שבאחד המשחקים צעק כלפיו ולטר במיגרשי: "פרובוקטור! בוגד! חבלן!"

הכדורים מתגלגלים בחיפה

כדורת

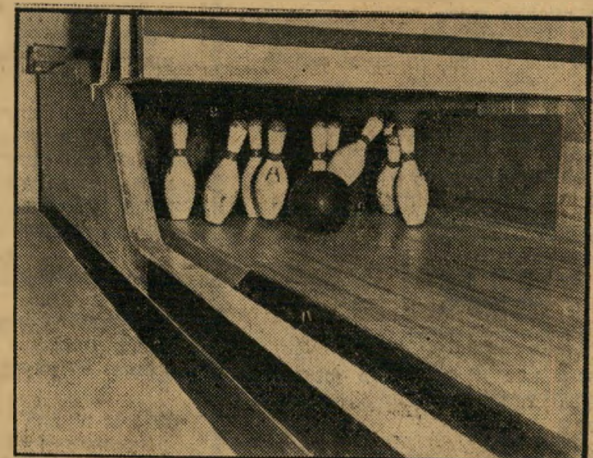
באולם צר וארוך, במורד הגיבעה של בית פיקא שבמרכז הכרמל החיפאי, מתכנסים מדי ערב עשרות נשים וגברים כדי לחזות ולהשתתף בספורט, שלמרבית אורחי ישראל נראה כמישהק"ילדים טיפשי.

באולם הארוך נמצאים שני מסלולי-עץ מאורכים. בקצותיהם ניצבים עשרה חיילי-עץ. המשתתפים במישחק מגלגלים על הארץ כדורי פלאסטיק גדולים וכבדים, במטרה להפיל מאקסימום של חיילים בוריקת כדור אחת.

המישחק החדש לגבי ישראל, מכונה כדורת או באולינג בלע"ז. הוא הפך לשיחת היום בכל בחיפה. עשרות כבר למדו את סוד וריקת הכדור ומאות אחרים מצפים להזדמנות ללמוד את התורה. בינתיים מבלים כל אלה, ערב ערב במיעדון, מתבוננים במזמזמים הישראליים, שכבר קנו לעצמם שם.

בקרב — שחקנים טובים

הכדורת היא, למעשה, אחד ממישחקי-הספורט הנפוצים ביותר בעולם הכדורת, ולא הבייסבול, כפי שמקובל לחשוב, הוא המישחק הלאומי האמריקאי. בארצות-הברית זהו ספורט עממי המעסיק מיליונים; העתונות מקדישה לו טורים מיקצועיים מיוחדים, ותחרות יות-ליגה-ואליפות קבועת נערכות סביב מישחק זה בכל עיר ועיר. מאז 1895, מתכנס מדי שנה בניו-יורק קונגרס הכדורת האמריקאי, המהנה את תחרות הספורט רבת-המשתתפים ביותר בעולם לתחרות בודדה כלשהי. מדי שנה מגיעים גם לקונגרס זה קרוב ל-30 אלף מתחרים, מכל מדינות ארצות-הברית, המתחרים על אליפויות ועל פרסים בשיעור של רבע מיליון דולאר. המישחק, הנראה לכאורה ילדותי, אינו כה פשוט. עשרת חיילי-

המטרה עשרת חיילי-העץ הניצבים בסוף מסלול 19 המטרים. ככל שהכדור מפיל רבים מהם, הוא מוסיף נקודות לזרקו. המתחרה זורק מדי פעם שלושה כדורים.

העץ הניצבים בקצה מסלול, במרחק של כ-19 מטר, מסודרים בצורת משולש שבקצהו הקדמי ניצב חייל אחד ואילו בכיסו האחורי, ארבעה חיילים. כדי להפילם, משתמשים בכדור שמישקלו כמשונה קילו ובו שלושה חורים להכנסת אצבעות, כעת זריקת הכדור, מידות המסלול, וכן ריפוד העץ העבה שלו, הותקנו בהתאם לתקנות קבועות.

הפיתוי הראשון הוא לגלגל את הכדור למרכז משולש החיילים. אין זו הוריקה הנכונה. במועדון הכדורת החיפאי משחק רק שחקן כדורת אחד היודע את הוריקה הנכונה. זהו הנרי רוט, גבר אמריקאי ששערו הכסוף לא מכבר, ועובד בבתי-הזיקוק, המישחק כדורת למעלה מעשרים שנה. רוט הוא אחד היחידים בישראל המסוגל להפיל את כל עשרת החיילים בכל גלגול כדור היוצא מתחת לידיו; בוריקתו, אין הכדור נע במסלול ישר אלא בצורה קשתית מיוחדת. תיירים אמריקאיים, שראו את מישחקו של רוט, הצהירו כי הוא ללא ספק אחד משחקני הכדורת הטובים שראו אי-פעם בפעולה. ואומנם, הנרי רוט הוא האיש המקנה את תורת הכדורת לישראלים, שעל אחדים מהם הוא אומר: "הם יהיו בקרוב טובים ממני ויוכלו לייצג את ישראל בכבוד בכל תחרות בינלאומית."

השגריר הספורטאי

הכדורת הגיעה לחיפה יחד עם אווארד לאוסון, שגריר ארצות-הברית הקודם בישראל. בעת סטייר בבית פיקא עם ראש העיר, העיר כבודך אגב, כי המועדון בבית זה מתאים מאוד לכדורת. אבא חושי לא הבין בדיוק במה המדובר, אולם הסכים להצעתו של לאוסון לתרום מיתקן כדורת לעיר.

חודשים אחדים לאחר מכן הגיעו לחיפה מספר ארגונים, שנשאו את המען: עיריית חיפה. איש לא מיהר לשחרר אותם מהמכס, כי דמי-המכס שהוטלו על המיתקן הגיעו לסך 7000 לירות. אחרי מיקוח רב שוחררו הארגונים. כשפתחו אותם התברר כי הוראות ההתקנה כתובות ספרדית. לבסוף, נפתרה גם בעייה זו. נמצא קבלן המבין ספרדית, שקיבל על עצמו להתקין את מסילות-העץ.

המומחה הנרי רוט, בעל ותק של 20 שנה בספורט הכדורת האמריקאי, לפני זריקת הכדור במסלול הכדורת. משמאלו נראה הנתיב בו חוזרים הכדורים לידי הזורק.

המיתקן שהוקם בחיפה לא היה משוכלל ביותר. הבעייה העיקרית במישחק הכדורת היא כיצד להרים את החיילים הנופלים וכיצד לקבל חזרה את הכדורים במהירות הגדולה ביותר. בארצות-הברית פותחו זמון מיתקנים אלקטרוניים משוכללים, המרימים את החיילים, מחזירים את הכדורים על גבי מסלול מיוחד ומזנים את הנקודות במהירות רבה. במיתקן החיפאי נאלצים לעשות פעולות אלו שני אנשים, העומדים מאחורי הקלעים.

מקורות הסטוריים

בימים הראשונים, לא ידעו צעירי חפה כיצד אוכלים ספורט חדש זה, ומנהלי בית פיקא כמעט הצטערו על ההשקעה. אולם מיום שהגיע הנרי רוט למקום, החלו החיפאים להימשך למישחק שנראה משיגה בעיניהם. עתה הם נאלצים להזמין תור מספר ימים מראש, כדי שיוכלו לשחק. בימים אלה כבר הולכת ומתארגנת ליגה למשתלמים בכדורת וליגות נוספות למתחילים. עיריית חיפה מתכננת להקדיש את שעות הבוקר לאימון תלמידי בתי-הספר התיכוניים במישחק ולהקמת ליגה של חברי הסגל הקונסולרי בחיפה.

כי בסופו של דבר, למרות שהכדורת הוא מישחק אמריקאי לאומי, הגיעו חוקרי ההיסטוריה של המישחק למסקנות מאלפיות ומענינות עד למאוד. בלכתם אחורנית, דרך המתיישבים ההולנדיים שהביאו את המישחק מהולנד לאמריקה, מצאו החוקרים את השריד העתיק ביותר של מישחקי הכדורת. חוקר אנגלי, שגילה קבר עתיק של ילד מצר, משנת 5200 לפני הספירה, מצא בקבר מערכת שלימה של חיילי עץ וכדורי עץ. אחרי למעלה משבעת אלפים שנה, חזר המישחק השמי למרחב מחייתו.

השירונים ברכה פוקס, אשתו של מאמן-הכדורגל אלי פוקס, עוקבת אחרי מהלך הכדור שניגלגלה במסלולי-הכדורת החיפאי. מיתקן הכדורת בחיפה מכיל רק שני מסלולים.

מאמר שלישי בסידרה: כיצד אפשר להכניס את אויבי ישראל למבוי סתום?

היוזם הוא המניצח!

לא במקרה דוגלים כמעט כל האנשים האלה בפתרון זה. ולא במקרה מתאים פתרון זה לששת כללי-הברזל שמנינו. כי כללים אלה ברורים לכל מדינאי ברדעת. אפשר להתעלם מהם בנאום דמגוגי. אך אי-אפשר להתעלם מהם בשיחה רצינית. בדיון של ממש, הברירה היחידה היא: פתרון זה, או שום פתרון לא.

מהו פתרון זה? בישראל הוא נוסח בצורה המפורטת והמחושבת ביותר בסעיף 19 של המהדורה השנייה של המינשר העברי. לפני שאחזור עליו, ברצוני להפנות עוד בקשה אחת לקורא: קרא את הדברים בסבלנות. אנו דנים בבקשה גורלית, המעוררת בלב כולנו רגשות חזקים, ואשר כמעט לכל אחד מאתנו יש דעה נוקשה עליה.

על כן ברור כי הפתרון שאני ניגש עתה לפרט ולנתח יראה לרבים ברגע הראשון כתלום-בלהות או כאוטופיה גמורה. ייתכן שלא יראה כך בעיניכם אחרי שנתח בקור רוח כל פרט מפרטיו. בקשתי היא שהקורא ידחה את פסקדינו עד לסיום סידרה זו — ישיבתיים ישתף עמי פעולה בנסיון כן לברר את הדברים ברצינות, באומץ לב ובאורך-רוח.

ההצעה אומרת כי ממשלת ישראל:

- תכיר עקרונותי בזכות כל פליט לחזור למדינת-ישראל.
- תיתן לכל פליט את הבחירה החופשית בין שיבה למדינת ישראל לבין קבלת פיצויים.
- תציע לציבור הפליטים לבחור בנציגות עצמאית שתשתתף, יחד עם נציגי המדינה, במוסד לברור רצונו של כל פליט ולאומות תביעותיו.
- תחזיר את כל הבחורים-בשיבה בעשר מיכסות שנתיות. תור החוזרים יקבע על-ידי המדינה, תוך התחשבות בגורמים הכלכליים והבטחוניים.
- תקלוט את החוזרים בהתאם למתכונת הנהוגה לגבי העולים היהודיים.

על קרני הדיקמה

כך יוצרת ישראל בפעם הראשונה מצב שהוגדר על ידי אבות האיטראטגיה כאידיאל. היא "תושיב את היריב על קרני דילמה". במלים אחרות: היא תעמיד את שליטי-ערב בפני ברירה בין שתי אפשרויות, אשר כל אחת מהן תהיה לטובת ישראל. יש אנשים בממשלת ישראל הסבורים כי שליטי-ערב לא ירשו לפליטים בארצותיהם להתארגן ולבוא במגע עם ישראל. אם כן, מה הפסידה ישראל?

בק ניסה לצייר את התגובה הראשונה של הנציגים הערביים המופתעים והנוכחים, בשומעם את נאומו של ראש ממשלת ישראל מעל דוכן הנואמים של עזרת-א"ם, בו הודיע כי ממשלת ישראל החליטה לגשת מייד, באורח חד-צדדי, לפתרון בעיית-הפליטים.

במיקרה זה יחול שינוי מכריע באחירת המרחב. מדינת-ישראל תחזור השכם והערב באזוני פליטי ערב — בראדיו, בכרוזים ובכל דרך אחת — על כמה סיסמות פשוטות ביותר: אתם יכולים להתחיל בחיים חדשים! אתם יכולים לצאת מתהום ההתנוונות! עבודה ובית מחכים לכם! סבלותכם יכולים להיגמר בין לילה! רק הממשלות שלכם חוסמות בפניכם את הדרך לחרות ולאשר!

תחת להיות מיליון חידיקשינא נגד ישראל, יהפכו הפליטים למיליון בני-ברית. התמרמרותם, תחת להיות מופנית נגד ישראל, תופנה עתה נגד ממשלותיהם.

וכל זה — מבלי להקריב מאומה. לפני שיחזור אף פליט אחד. לפני שראשון הפליטים יקבל פיצויים. האם אפשר להשיג ניצחון כה מכריע במלחמה הנפשית במחיר זול יותר? כשלעצמי, איני מאמין כי אכן יתגלגלו הדברים כך. ממשלות ערב יצטרכו לשתף פעולה עם ישראל. גם לולא האמנתי בהבטחות שניתנו ברוח זו על ידי המלך חוסיין וגמאל עבד אלנאצר, בשיחות פרטיות עם אישים ישראליים, לא הייתי מפסק בכך. כי ההגיון הפנימי של הדברים יכריח אותם. הם לא יוכלו לעמוד מול הלחץ המקובץ של מיליון פליטים — לחץ שהם עצמם שקדו כה רבות לטפחו.

לא תהיה זאת, בתחילה, הסכמה רשמית. שום נציג רשמי של רעים או ירדן לא יבוא במגע עם ישראל. אולם ינתן היתר אולם לפליטים להקים את הנציגות שתקיים מגע זה. זו הפעם הראשונה מאז 1948 יוצר מגע רשמי, גלוי וקבוע, בין ישראל והערבים.

ואת תהיה המהפכה הראשונה — מהפכה שלא תהיה תלויה באיש, שתנבע באופן אוטומטי מהיוזמה הנועזת של ישראל. ואולי עובדה זו עצמה תהיה את המהפכה העיקרית: בפעם הראשונה יגיבו ממשלות ערב על יוזמה מדינית של ישראל, אחרי שישראל הגיבה שנים כה רבות על המדיניות היוזמה של הערבים.

היוזמה תעבור לצד ישראל — וזאת תהיה העובדה מברכת.

(הכתבה הבאה בסידרה: "כך תבוצע התוכנית")

הרגע הדרמאטי כפי שהצטייר בעיני הצייר הישראלי שמואל בק, בציור שפורסם לפני שש שנים (העולם הזה 877) בצדו של מאמר בשם "מיבצע ישמעאל", שניסה לתאר את פתרון בעיית הפליטים. שמואל

● תסלם פיצויים אישיים תמורת הרכוש, אבדן הפרנסה ושאר הזכויות של הפליטים, אשר יותרו לצמיתות על זכותם לחזור לישראל.

● תכרות הסכמים אשר יאפשרו לחקלאים בצד אחד של הגבול לעבד את אדמותיהם הנמצאות בעברו השני.

● תממן את קליטת החוזרים ואת פיצוי הבלתי-חוזרים בעזרת כספים בינלאומיים, שיגויסו בצורת מענקים ומילואים-לזמן-ארוך.

● מדינת ישראל תיגש לביצוע תוכנית זו לאלתר, באורח חד-צדדי ובלתי-תלוי בהסדר כולל או בהסדר-שלום עם מדינות-ערב.

מעמד חגיגי ודרמאטי

בפרט אחד שונה ניסוח זה מהצעות מקבילות שהושמעו בעולם מפי מדינאים ורים. פרט זה מוצע במילה "חד-צדדי" אשר בסעיף האחרון.

כדי שהצעה זו תישא לא רק פרי מעשי, אלא גם פרי נפשי, חייבת היוזמה לבוא באופן בלעדי מצד מדינת-ישראל. הרושם כלפי העולם וכלפי הפליטים עצמם צריך להיות שמדינת-ישראל הריבונית מציעה באופן ספונטאני, מרצונה החופשי לגמרי, תרומה מכרעת לחיסול הסרגדיה שנוצרה בעיקבות מלחמת-העצמאות.

אם תישמע ההצעה בפעם הראשונה מפי מדינאי זר — למשל, מזכיר הא"ם או שר החוץ האמריקאי — יתקבל רושם שונה לגמרי. הערבים יאמינו כי ישראל נכנעת ללחץ המופעל עליה מבחוץ. ממילא יתעורר הרצון הטבעי להביא להפעלת לחץ חזק עוד יותר, לשם השגת פתרון יותר קיצוני. ישראל תאבד את אוצר הרצון-הטוב שיחצר אוטומטית כאשר תבוא הצעה זו מצד ישראל עצמה, כמחמה עצמאי וריבוני.

על כן היה רצוי כי ההכרזה הישראלית תפורסם בבוא היום באופן דרמאטי ביותר,

בדרך לגן-עדן

חוגה המדינה, הר"ר בנימין זאב הרצל, כמעט ונזרק השבוע מהקונגרס הציוני הכ"ה, המתכנס בימים אלה בירושלים. לקראת טקס פתיחת הקונגרס הכינו המארגנים צילום קיר ענקי של הרצל, בגובה של המישה מטרים, שהיה צריך לפאר את במת בנייני האימה, כאשר העמידו את הצילום על הבמה, הסתבר שהצילום תפס את מקומם של כמה עשרות נכבדים ועסקנים ציונים, שמקומותיהם נקבעו מראש במקום זה. המארגנים התכנסו מיד לדיון כדי להחליט מי עדיף על מי — הרצל או העסקנים הציונים. כמו בקונגרסים שבהם השתתף בחייו, וזה גם הפעם הרצל ברוב קולות, נשאר על הבמה. . . בהצגת הבכורה החגיגית של הסרט ב"חור, חילק הרצל או המזמין את המקומות בצורה כזו שמנהל משרד הבטחון, שמעון פרס, והרמטכ"ל היוצא, רבאלוף חיים לסקוב, ישבו זה מאחורי זה. משך כל ההצגה וההפסקה לא החליפו השניים אפילו מילה אחת. . . חוסר ידיעתו של שר החינוך, אבא אבן, על מה שקרה בשטחים שונים בישראל בתקופה שקדמה לבנינוי כשר, הביא אותו השבוע להטחת עלבון פומבי צורב לנשיא המדינה, יצחק בן-צבי. בעת שהירצה השבוע בפני חטיבת המורים התיכונים של הסתדרות המורים, תקף אבן בלעג את בולמוס חידוני התניף. כדי להמחיש בפני המורים את אפסותם של חידונים אלה, הוזכר כידוע בתמיכתו בניגודת של ראש הממשלה, קרא אשר בפני המורים, "שאלה טיפסית באופן מיוחד: כמה פעמים מופיעה מם סופית באמצע מלה בספר התנ"ך? שר החינוך לא ידע מה השאלה הנדונה הוצעה על-ידי נשיא המדינה למארגני החידון. . . אחרי שהתברר בחצרות הפנים של הכנסת כי הדברים הצליחו בעזרת נציגי מפלגות הדימ, להביא לדחיית הבחירות לרבנות הראשית, אמר ח"כ חרות, הר"ר שמעון יוניצ'מן לח"כ מקי, משה סנה, לח"כ מפי, יעקב ריפתי, ולח"כ אהוד העבריה, ישראל בריהודה: "אחרי זה אתם כבר תיכנסו לגן-עדן, אם תרצו כך ואם לאו. . . ח"כ מפא"י, משה שרת, הצדיק בפעם נוספת את נוכחותו בכנסת. היה זה בעת נאום של ח"כ פאג"י, שלמה לורנץ. שעה שלורנץ הכריז ב"כנסת: "מה ערך לדגל המתנופף מעל ל"אונותינו. . . קמץ שרת, המקפיד על שתי קה בכנסת בקריאתיניים חריפה: "רצית ודאי לומר המתנוסס! . . . ח"כית אחת עסקה השבוע בבעיה נכבדה יותר. חנה לברדן המפא"ית טרחה לבדוק במיוחד בי איזה זכות מקבלים החוננים שכר עבור תפילתם בבית הכנסת. לבסוף גם מצאה תשובה שהייתה את דעתה. לבריה אמר לה רב אחד: "החזן מקבל שכר לא בשביל ש"הוא מתפלל בשבת אלא בשביל זה שהוא לומד כל השבוע".

בדרך לאפריקה

בשעה שהאם, מנהלת משכית רות דייך, שהתה בלאמברני אשר כמדנית גאבון ה"אפריקאית, בבית-החולים הנודע של אלברט שוויצ'ר, קודש הנינג'ל, היתה ה"בה, יעל דייך, שקועה בבעיות כלכליות הקשורות גם הן ביכשת השחורה. יעל בילתה את החודשים האחרונים באפריקה המערבית, כשלב ראשון לכתיבת ספר על הנוער בארצות שונות. אולם לפתע הליתה יעל במחלה טרופית, שלא זוהתה עדיין, ואשר גרמה לה להתקפות חום. הרופא אסר עליה להמשיך בניסיעות לשאר ארצות אפריקה והמזרח הרחוק — דבר ששם קץ לתוכניתה לכתוב את הספר. בינתיים כבר קיבלה יעל על השבון הספר, שבכתיבתו טרם התחילה, מפרעות ניכרות — אותן נאלצה להחזיר להוצאת הספרים הבריטית. עתה, בחזרה לישראל, היא נקלעה למצוקה כלכלית מסוימת — עד להופעת ספרה הבא, קנא בנפחדיס, בסוף ינואר. הפיתרון יעל תעסוק עד אז בנייני משפחה, תנאם למען המגבית היהודית המאוחדת בארצות הברית. . . סיפור נוסף ממה שקרה ל"דן בראמונין בשבועיים שנמשך ביקורו בברית המועצות: יום אחד הוא נכנס ל"מלון ולפתע הוא שומע קולות רמים, ברר סית, בוקעים מתוך הארון. ידיעתו המרעפת בשפה איפשרה לו להבין משפטים כמו: "צריך להוציא מחר להורג את. . . או, "צריך לאסור היום את. . . כשהחל דן לבדוק את מקור הקולות, התברר לו כי מרכיבי מכשירי האזנה בחדר התבללו.

ריקה וטרוחיוזו ידיות מרחבית

הם הרכיבו בחדר את הרמקול ואילו את המיקרופון חיברו לתחנת העיקוב. . . למחרת היום בו נולדה נכדתו של מנהל בית-החרושת לודיה, זאב ריבנבך, ביקר רייבנבך בבית ההורים המאושרים, קיבל התקפת-לב ומת משבץ. למחרת, פורסמו ביומן הארץ שתי מודעות. האחת, בעמוד הראשון, הודיעה על פטירתו. ואילו בעמוד האחרון של אותו עתון פורסמה מודעת ברכה לרגל הולדת נכדתו. . . שימחה מלאה שררה, לעומת זאת, במעונו של רפי נלסון, שאשתו, הרקדנית, לאה לוי, ילדה לו בן זכר. . . זה מוזר במקצת, אבל גם שוטרי המטה הארצי של משטרת ישראל היו עסוקים השבוע בבעיות-לידה. גרם לכך הריגוה של סמלת משטרה היפהפיה, צפריר רה חזן, מזכירת המחלקה ליחסי ציבור של המשטרה. צפורה, המתעניינת מאוד בשיתט הלידה ללא פחד, ביקשה מאנשי המשטרה הנדיבים לגייס למענה כל חומר אפשרי הודן בשיתה זו.

בדרך לאפריקה

ריקה זראי, הזמרת הישראלית השור בה בפאריס, זוכה לאחרונה להצלחה מרתית. בד בבד עם הופעתה במיוסקול בו בינו, שם היא קוצרת מחיאות כפיים רבות, ממשיכה ריקה להופיע מדי ערב בחצות ב"מועדון-הלילה הפאריסאי המפורסם קרלוס. מועדון זה, שעם היותו מקום מפגש לחב"רה הלסבית של פאריס, נמנה עם המכובדים שבמועדוני-הלילה של בירת צרפת, מושך אליו את מיטב החברה הגבוהה העולמית, המבקרת בעיר האורות. לאחרונה ביקרה במועדון אישיות רומית-עלה מלבנון. ה"איש מחא לריקה כף. בתום הופעתה הזמין אותה לאכול חומס בדירתו, אולם התחנן שלא תפרסם את שמו, כיון שהפרסום עתיד לגרום לו צרות במולדתו. אחרי ביקר במועדון אחיו של חופיון, מלך ירדן.

הוי

סיפורי-בדים

בבתים, תבע אזרח ישראלי שניים מי שכניו לשיכון לדין, בהאשמת החדרת זרם אטומי לגופו וגרימת-נזק רוחני כי תוצאה מכך.

עץ החיים היא

במוסקבה, יצאו עתוני ברית-המועצות במסע-צלב למען השימוש בעצי-אשוח העשויים פלסטיק, להגינות חג-המולד, הצ"הירו כי בקרוב לא תורשה עוד מכירתם של אילנות חיים למטרה זו.

מה-מלכת היופי

בתי-אביב, הודיעה אגודת עזרה-ה"עוסקת בגידול עזים, על תחרות תצלום-מים לבחירת מלכת העזים הפוטוגנית ביותר.

גזירה שווח

בבאר-שבע, שעה שתושב נשאל בי בית-המשפט מה יש לו להגיד לזכותו, לאחר שהורשע בירייה בשכניו, בעת סכסוך מגורים, טען הגידון כי ראה לא פעם כיצד יורים בכלבים משוטטים בשיכון, חשב שי מתר לו להשתמש בנשק גם כדי להפחיד בני-אדם.

בימים טרופים אלה

בירושלים, פתח בנו בן החמש של עסקן מפלגת מסויים, למבוכת הוריו, את מסיבת יום-הולדתו במלים: "חברים, בפעם הראשונה מזה אלפיים שנה אני הזמנתי אתכם למסיבה."

הצדקה מתחילה בבית

בליזורפום, בריסניה, מסרה גינט ליי בר את בגדיה הישנים לקרן נשים, למכירת צדקה, שבה הבייתה, גילתה כי פורצים גנבו את כל שמלותיה החדשות, נאלצה לרכוש את חפציה הישנים במכירה.

באה מנוחה ליגע

בבאר-שבע, שעה שגורש על-ידי ה"ציריה לשלם מסים, פנה תושב צעיר לאבות העיר במכתב, בו הוא מסביר כי "לאחר שמילאתי את חובתי למען המולדת וילדתי בן שלישי, הריני מבקש אורכה כדי לנוח בטרם אוסיף מאמץ ציבורי."

פסוק השבוע

- המשורר בנימין גלאי, על יחסם השלילי של חברי מפא"י לגבי נימת דבריו של פנחס לבון — עבוד שקודם לכן חיבו נימה דומה בדבריו, כלפי מפל-גות אחרות: "זוהי פנחסנית כפולה!"
- דן בראמונין: "יש לנו כל כך הרבה רעש בארץ! המכוניות עושות רעש, האנשים רועשים — בשביל מה אנחנו צריכים פצצת אטום?!"
- הר"ר ישראל שייב, בכותרת לרשימה על סערת פצצת האטום היש-ראלית: "הגויים אוהבים רק יהודי טכסטיל."
- השחקן שמעון ישראלי: "פרשת לבון, כפי שהיא משתקפת בעתונות הישראלית, הוכיחה שהעתונות סובלת מהסתייגות עורכים."
- דן ביתן, יושב-ראש התאחדות הסטודנטים באוניברסיטה העברית: "הסטר-דנטים אינם מוסמכים להביע דעה פוליטית בענין המלחמה באלג'יריה, שעה שהם אינם אחראים למעשיה של צרפת."
- הר"ר רוברט סרוואציוס, סניגורו של אדולף אייכמן, על משפחת לקוחו: "זאת הייתה משפחה ארית טיפוסית. האשה ירשה ליד האח והבעל עסק בהשמדת יהודים."
- רוברט סרוואציוס: "אייכמן טוען שלא הוא האיש שנתן את ההוראה."

הגוי שלא מניחים לו לבקר בכנסיה ותיאור מפורט של הצגת מחתרת

המשת הגיבורים של המחזה: הכרוב, שני מלאכי החצוצרה, הגברת הנאה והערבי בעל העריסה

הכרוב טיפס לאיטו, כי תונת הלילה הארוכה שלו נתפס סה בשלבי הסולם. כשהכרוב כבר הגיע סוף-סוף לגג, אחרי מאמצים קשים, פרש את שתי ידיו לצדדים וקול קרא: "והנה מלאך אדוני ניצב עליהם וכבוד אדוני הופיע עליהם מסביב ויראו יראה גדולה."

הקריאה גרמה לחזרתם של שני המלאכים מהמערך כה הראשונה לגג והפעם בלי חצוצרות. הם ניצבו משני עבריו של הכרוב הקטן, שהתעייף כבר מלהחזיק זיק את ידיו הענוגות באוויר, ובמקום זה התחיל לגרד במצחו. תוך כדי כך עלתה על הבמה נערה יפה, לבושה בלבן עם מטפחת ציבעונית על כתפיה, וערבי שנשא בידי עריסת תינוק.

אחרי שחיכו כמה רגעים עד שהקריין גמר לצטט פסוקים נוספים מלוקס, מתי וישעיהו, באו שלושת הרועים הראשי שונים והשתחו לפני העריסה. אחרי שגמרו, באו שלושה מלכים בשכמיות ציבעוניות וכתרים על הראש והגישו לעריסה מתנות.

עם המתנה של המלך השלישי נגמר המחזה והקהל מתאכף. עם תום ההצגה עלו שני בפטיסטים על הבמה ובעברית צהה, עם טיפ טיפה של מיבטא אמריקאי, בישרו לקהל שבגלל עודף המבקרים ודרישה נמרצת של הקהל, תיערך הצגה שנייה. בינתיים הוזמנו כולנו לגשת למיוזון להחיות את נפשנו.

כשהסתובבתי במיוזון להחיות את נפשי, שמעתי גברת אחת ששאלה את חברתה: "הגידו, עץ האשוח הזה, מאיפה לקחו אותו הנוצרים? מארץ-ישראל? או למה אין אצלנו אשוחים?" ענתה לה: "בזמן שישו היה חי, היו המון אשוחים בארץ, אבל מאז שהיהודים יצאו לגלות לא היה מי שישקה את השתילים וכל העצים נבלו."

כה אמר טוסטוראהינדי
כדי שהצדיק ישאר טהור, ונקי מכל רבב, צריך לכבס אותו שלוש פעמים בשבוע במים רותחים.

"זה אשוח זה? הרי זה ברוש פשוט!"
"שמע, אמר לי איש-שיחי, אני לא יודע מי אתה, אבל בבקשה ממך: אל תבוא ללמד אותי מה זה אשוח!"
האורות כבו וחושך השתרר באולם. מקהלת בנות עלתה על הבמה. כשכל אחת מהן עוטה גלימה כחולה ועל כתפיה מונח צעיף לבן. המקהלה נתנה קולה בצרור שירי חגי המולד:

חג מולד לבן,
מכסה את האולמות.
אוי עץ אשוח!
זה הלילה לפני חגי המולד
ילדה העלמה מרי האדיבה את ילדה.
יש שיר באוויר.
אוי לילה קדוש!

אחרי שגמרה המקהלה לשיר, התחילו שני מלאכים עם חצוצרות קרטון לטפס בסולם.

כיוון שלא ראינו מלאך מימיכם, לא יזיק לכם לדעת כיצד הוא נראה. כי כל הזמן שאנו חיים בארץ הקודש אי-אפשר לדעת אם לא נזדקק לו אי-פעם.

המלאך שעלה על הגג, בטפסו על סולם של עץ, לבש כותונת לילה לבנה מכופתרת בצוואר. הכותונת היתה ארוכה והשתלשלה עד כפות הרגליים. למלאך היו פני נערה צעירה בתסרוקת פוני, בלי שביל באמצע. על השיער השחור של הפוני רבץ זר קטן שהבריק באפלה. גבנו של המלאך דבק זוג כנפיים שקופות ככנפי פרפר, עשירות מלמלה דקה.

שני המלאכים טיפסו על הגג כדי לבשר שתי בשורות: אחת על פקודה מיוחדת של הקיסר אוגוסטוס, שצויה לערוך מפקד אוכלוסין והשנייה, שכאשר הגיע יוסף ומשפחתו לתחנת המיפקד בבית-לחם ילדה אשתו בן. כיון שכל בתי המלון היו תפוסים, השכיבה אותו באבוס.

אחרי כמה רגעי דומיה, התחיל כרוב קטן וחמוד, שהיה לבוש כתונת לילה לבנה וארוכה לטפס בסולם, כדי להגיע לגג, שלפני כמה רגעים ירדו המלאכים ממנו.

חג המולד בחוצלארץ הוא חג של גויים. כאן, בארץ ישראל, זהו חג של יהודים. כיום הזה קמים היהודים ונוסעים לנצרת, יפו, חיפה או סתם לאיזו כנסיה, כדי להאזין אל הרנינה ואל התפילה. קורה לפעמים שגם לאיזה נוצרי מתחשק לבוא ולראות כיצד נדחקים היהודים לכנסיה שלו, אבל מאורחים לא קרואים כאלה מתפטרים מהר. תופסים אחד כזה בצוארון ומסלקים אותו החוצה, ושם בחוק, אומרים לו באדיבות: "תראה חבר, אתה נוצרי והכנסיה פתוחה כל השנה לפניך. אני בא הנה רק פעם אחת בשנה, או מה אתה דחקא מפריע לי?"

כשראו הנוצרים שלא נותנים להם להיכנס בחג המולד לכנסיות באופן גלוי, הלכו והקימו מחתרת ושם הם חוגגים את יום הולדת ישו הנוצרי בלי יהודים, מלבד, אולי, כמה מאנשי השב. את אלה, כידוע, אי-אפשר לגרש, מפני שברגע שמגרשים אותם, כבר אין מחתרת.

היות ותיאור מפורט של חגיגת חג המולד הנערכת על ידי יהודים מופיע בהרחבה בכל עתון, החלטתי למסור לכם דין וחשבון מחגיגת חג מולד מחתרתית של נוצרים. לצורך זה גייסתי כמה ידידים בעלי השפעה בחוגי הפטיסטים האמריקאים ורכסם הגיעה, לידי הזמנה.

הגעתי לכפר הפטיסטים בדיוק כמו שהיה כתוב בהוד מנה — ואפילו הקדמתי קצת, אך מצאתי שאחרים כבר הקדימו אותי וכל הכיסאות באולם הקטן של ההצגה תפוסים. לא תיארתי לי שיש כל כך הרבה בפטיסטים ב' ארץ-ישראל. בפטיסטים, שכפי שאני שומע, מדברים וזמזם רים עברית רהוטה.

כיון שלא היו כיסאות פנויים, כבשתי לי מקום על הריצפה, לפני במת עץ מכוסה יוטה ומגובבת בקש. כשליש מאלי עץ כרוש שבין עפאיו מסתתרות נורות ציבעוניות. כיון שענפי הברוש הסתירו לי חלק מהבמה, ביקשתי מאחד הפטיסטים לסלק את העץ הצידה או להוציא אותו בכלל לפרוודור.

"השתגעתי?" אמר לי הפטיסט, "איך אתה מתאר לך שנוציא את האשוח החוצה?"

אכתקוים ארותי

חג שמח גם לכם, באמת, ובאשר לתלונות ולטרונות על שאינני מפרסמת את מכתביכם, ברצוני שתדעו אחת ולתמיד, כי אין לי כל סיבה לנהוג אפיה ואיפה, כפי שאחדים מכם סבורים, אלא שצר המקום החכיל את כולכם. ולהבא, בקובלנות מעין אלו, אבקשם לפנות לעורך היקר שלי ישירות. הוא מקציב לי את המקום. למה שאני אסבול במקומו? חזן בעד תשומת הלב.

★ ★ ★

פנים אר פנים

לאחר שכבשו את רוב הגבעות באזור הצפוני של הארץ, לא נותר להם אלא לכבוש לבבות. בעוד המשימה הראשונה עברה עליהם בהצלחה, הרי ש'1214/51) מתלבטים עדיין בנוגע לטקטיקה בה ינקטו במבצע לבבות. על כל פנים, וכצעד ראשון להגנה, הייתי מציעה לכן שתפתחו בהתקפה בצורת שיגור מכתב יורקלהבות. באשר לקרב עצמו — מבטיחה לכם שברגע שתעמודנה פנים אל פנים מול האויב, הנצחון הוא כולו שלכן, סמכו על הדודה. לסיכום: (א) ההתמודדות בין שני הצדדים מותנית על בסיס שווה, היינו: עד גיל 18. (ב) הופעה חיצונית נאה — הכרחית. (ג) בשאלות נוספות, וא לפנות לשאול ביבר.

★ ★ ★

כשאבא לא מאמין

אין כל סיבה שלא תכתבו אל (1214/52), ולו לפחות להוכיח לאביה כי מכתבים אלה אינם מפוברקים. 'מדורך, רותי, הוא הכי מעניין לדעתי. אבל אבי סובר אחרת. הוא טוען שכל המכתבים במדור שלך, הם בלוף אחד גדול. בכדי להוכיח לו שלא כך הובר, אני כותבת לך מכתב זה, ומבקשת את מה שבעצם כולם מבקשים. היינו, חבר להתכתבות."

הנושא החביב עליה במיוחד, ואינני מתפלאה, הוא ישראל. כי גלה (זהו שמה) נולדה בארץ ואולצה, לדבריה, לנסיע לקולומביה, יחד עם הוריה. אבל זה עדיין לא הכל. לגלה חברה טובה, שהיא, ולא במקרה, נולדה בקולומביה, ומשתוקקת מאוד להחליף מכתבים עם חברו הישראלי ובשפה האנגלית. תמונה רצויה, בבקשה.

★ ★ ★

כך השאר

לפניכם המכתב הקצר והמעניין ביותר שקבלתי מעורי.

"גילי 16½ ואני אומללה. אנא, הוסיפי מספר וכל השאר, ותודה". (1214/53). גם לך.

★ ★ ★

מה עושים?

כאשר (1214/54) עוברת בחוצות ירושלים ומנסות באתם יודעים-מה שלהן, הן גורמות לסקקי תנועה. אין גבר, ויהא זה קצריארי, שלא יפנה מבטו אליהן. אלא שהן שואלות, ובצדק, בשביל מה זה טוב, אם למרות כל ההצ'חה והאמביציות להגיע למרומי האולימפוס או אולימפייה (היינורדן) — אין עם מי לדבר, וזה. אז מה עושים? אז "אנו מעוניינות להכיר שני בחורים גבוהים, שגילם נע בין 20-22 שנה, ושרואים עצמם מתאימים" — אז בבקשה. תאמינו, ואולי אין זו אגדה, כמו שאומרים צירי הקונגרס הציוני.

★ ★ ★

אם כבר, אז כבר

סוף-סוף, ירושלמי עם דם. והפעם נחסוך בתאורו, מאחר והעתק ממנו לפניכם. אומנם נדרשה ממנו מידה רבה של אומץ, הוא טוען, אבל היות והשד אינו נורא כל-כך, "החלטתי שאם כבר לשלוח מכתב, אז למה לא תמונה?" ולענין: "אני בחור בן 21 שנה. מקצועי מסגר מכני. וכל נערה שתיכנס לעיר הבירה, תוכל למצאני בין הכרולים והגרוטאות של אוס-טריכר."

מכיון וכאמור (1214/55) הוא בחור עם דם, היה רוצה לקחת שגם את, במידה ותחליטי לכתוב אליו, תגלי אותה מידה של עוזרות, ור תשלחי לו תמונה. או דחילק, אל תביישי את הפירמה.

★ ★ ★

רוח וחומר

תוכלו לראות בזה מכתב ככל המכתבים, ואפילו מכתב שיגרתו למדי. אולם, יתכן ש'1214/56) אינן דהקא שיגרי תיות. "אנו שתי נפשות המחפשות נפש מלימודים ומהגברורים בסביבה. כן! אנו שמיניסטיות ותו לא. המבקשות, עיסוקי כלשהו בין תרגיל במתמטיקה לבין טרק בתניך, והכחנה להתכתבות. והתכתבות עם שני טיפוסים סבילים, משכילים וכי' וכי'. הנושא: שתיים בגיל הטיפש-עשרה. אוהבות לבלות בדרך כלל, אעפ"י שעכשיו אין כמעט זמן לך. בילוי, היינו: טיולים, מסיבות, סרטים ומחזות. אחד גיסא. דימון ראניון שכספיר, זולא, טגורי ורוסו, מאידך גיסא. מכאן יוצאת סינטזה של רוח וחומר."

על הנושא להחת צמד של שניים (כמוהן). וכרגיל, גבוהים ונחמדים, פלוס כל המעלות המקובלות.

★ ★ ★

החלבן שלי אומר שיש הרבה כסף בארץ. אלא שכל אחד חייב אותו למישהו אחר.

★ ★ ★

שלושה חברים

אם להשתמש בביטוי הנדוש, הייתי אומרת ש'1214/57) נשמעים כשלושה מוסקטורים. אלא שאליה וקוץ בה. כי האחד גבוה, ואילו השניים — נמוכים. אבל אל דאגה, הם גבוהים ברוחם, ואתן יכולות להאמין לי. אז אם אתן שתיים נמוכות ואחת גבוהה (ולא להיפך, חלילה) תוכלנה, מן הסתם, להתחת שישיה אידיאלית, כמו מגן-דוד.

★ ★ ★

צעירה פשוטה וחמימה

יש לי חשך נוראי ש'1214/58) נמנה על הרומנטיקאים אשר להם כבר אין תקנה.

"אינני יודע כיצד לפנות אליך, האלמונית, כדי שתכתרי את המספר שלי ותשלשליהו בקלפי של הגורל. ואז ייפגשו מכתבינו אישם בנקודת המרחב של חיים, געגועים, חלום מות ומאבק. לא ידעתי את גזן עניך וקלסתר פניך. אף לא את שמך. רק זאת ידעתי, כי את צעירה, פשוטה, חמימה. ובך אותה כנות של אשה ואדם. ולכן כל-כך רציתי אותך, ביחוד שהסתיו היה בא באפרוריותו, והוא דורש מאתנו במפגיע שנמצא לנו בן-לחיה, נוסף לספריה-לימוד שכבר חזרו ונצמדו אל חיינו."

לא יודעת איך אצרך, אבל אני כבר מתמוגגת.

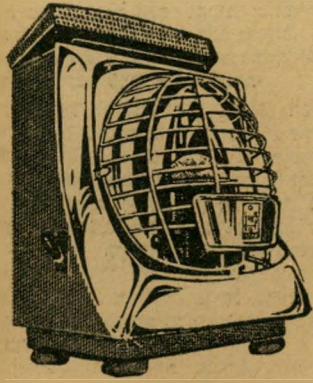
ציפור קטנה לחשה לי...

ובכן, דוד סמואל עשה זאת. נכדו השחרחר ויפה התואר של הלורד סמואל, הנציב הראשון ליהודה, נשא לאשה את רינה דפני בתנוכה. . . גם בביתו של סם דוכינר צלצלו הפעמונים. בתו דנה החארתה עם אחיה הצעיר של סוניה אברמוביץ, דוגמנית לשעבר. . . אין ספק שמאירה גרא ממשיכת יודעת את מלאכתה. היא הצליחה להיפטר משכמיה (פלרינה בלע"ז) צעקנית א להיגיי"טנספילד, אותה מכרה, עם חיוך מסויים, לשגריר ארצות-הברית בישראל, מר אוגדן ריד. . . מקסימה כתמיד, ויותר, נראתה רות ריין מסובה ליד שולחן אחד בחברת בעלה ובתה יעל, בקפה היפואי אריאנה. באותה הזדמנות, ביקשה יעל מהתזמורת לנגן את המנגינה ילדי פיראוס מתוך הסרט רק בימי חול, ולא רק מפני שמנגינה זו חביבה עליה, אלא גם משום שבמאי ושחקן הסרט, ג'ולד ראסין, ואשתו מלינה מרקורי, הם ידידה של יעל.

קרר.. קרר!

אבל בבית חם ונעים, כי אבא קנה חשנה את התנור החדש והמשוכלל ביותר מהתוצרת המפורסמת של "אמקור".

3 דגמים לבחירתך. לפי תקציבך

אמקור

סרטים
חיה הנצרתית

בְּחֹרֶר (אסתר; תל-אביב; ארצות-הברית) הוא גרסה קולנועית של היצירה הספרותית אשר הסעירה מיליונים ברחבי-תבל, יותר מכל יצירה ספרותית אחרת, מלבד התנ"ך. הרומאן — הילדותי למחצה — נכתב לפני שמונים שנה בידי לו ואלאס, גנרל אמריקאי, מגיבורי מלחמת-האזרחים. הוא לא נכתב בכישרון ספרותי נדיר. אולם היה בו איזה כוח גלום, השראה דתית מגרה-דמיון. מאז הפך ספר זה למחזה מצליח ולנושך אצל שני סרטים אילמים, קרב הסיפור, ששמו המשני הוא סיפורו של הנוצרי, יותר מיליונים להבנת מהותה של הנצרות מאשר כתבי הברית-החדשה עצמה. בתקופה בה הוצגו המחזה והסרטים האילמים בארצות-הברית, תקפה את ההמונים אכסר טזה. בְּחֹרֶר הפך לשמם של רבים מהילדים שגוללו באותם שנים ושל עסקים מסחריים בלתי-ספורים.

בעזרת 15 מיליון דולאר ושש שנות הכנה, העלתה הוליווד את היצירה בפעם

עובדה שבסופו של הסרט הוא הופך למאמין בגזרות, אינה פוגעת ברושם שהוא משאיר. אין צורך לציין שבסרט זה מטהורים יהודים סופית מכל אשמה בקשר למותו של ישו. כל האשמה גופלת על כתפי הרומאים הרשעים.

מִירוֹן-נְקֻמָּה. שיאו של הסרט הוא בסצינת מירוץ-המרכבות, בה נוקם בְּחֹרֶר את נקמתו במסלה הרומאית. סצינה זו, הנופסת כעשרים דקות משלוש וחצי שעות הסרט — היא ללא ספק שיא של טכניקה קולנועית עוצרת-נשימה.

יש להצטער רק על כך שסרט מעין זה, שהוסרט במקורו עבור מסך רחב ובסרט של 65 מ"מ, מוצג בקולנוע בלתי-מתאים, על מסך סינמסקופי זעיר ובאולם שמכנהו אינו מאפשר הנאה מיתרונותיה של שיטת הסרטה זו.

זאתים וחתיכות

החיוך המסוכן (תמר; תל-אביב; צרפת) הוא חיכוך הרחב, הגברי וגורף-המיליונים של האיש בעל הפנים המזולקות — אדי קונסטנטין. בסרט נוסף מסידרת לאמי קושון — איש הפ. ב. אי. האמריקאי הפועל דחקה בצרפת — הוא עושה את אותם הדברים שעשה בסרטים הקודמים בסידרה: מכה את כולם ברצינות ומקבל מכות בצחוק, מהפנט חתיכות ומהופנט על ידי אחרות, עושה פירסומת תמידי לתיאטרון הסקסוי בלג אנד וויט ומתגלה כהפיקה, הערמומי והחכם בין בלשי תבל. כמו תמיד גם הפעם,

המרוץ ב"בן חור" היהודים למען ישו

נוספת על הבר. כל הסיכויים היו שתהיה זו יצירה ראוותנית בנוסח סרטי התנ"ך של ססיל ב. דה מיל. מה שהציל אותה מגורל כזה היא העובדה שביים את הסרט יהודי, בשם ויליאם ויילר. הסיפור, מעין מהדורה עתיקה של הרון ממונטה קריסטו, אודות נסיך יהודי בשם יהודה בן חור (צ'רלסטון הסטון), המוטל בספינת עבדים על-ידי רומאי (סטיפן בוד) וחוזר כדי לנקום את נקמתו, הוא מעצם טבעו סיפור ראווה.

התיאורים המקיפים של ירושלים העתיקה, קרב ימי בין הצי הרומאי לבין הצי הפיריקי, מיצעד הניצחון ברומא, קרב כרכרות באיטליה ענק בירושלים וצליבת ישו הנוצרי, משאירים מקום לצילומי-סצינות מרתקות מסרטי-הקודם. ויילר ניצל אפשרויות אלה עד הסוף. הסצינות ההמוניות בסרטו מהחית מחזה מרהיב ושווה-עין.

חיה הררית, מטיפה. אולם הצלחתו של ויילר נובעת בעיקר מיכולתו להכניס עומק לסיפור-הראווה הפשטני. הוא עשה זאת בעזרת צחת שחקנים טובים, ובמלאכת ביום השאיריה מקום לרגש ולשכל — בצד העין. צחוק הגורל הוא שאת הסרט הטוב ביותר שהופק עד כה על נושא הנצרות יצר דחקה במאי יהודי, בעזרת שחקנית יהודיה וישראלית.

כי חיה הררית, המשחקת את התפקיד הנשי הראשי בסרט — אסתר בת עבדו של בְּחֹרֶר, ההופכת אהובתו — ממלאת בסרט את מקומו של ישו הנוצרי. ישו עצמו נראה רק בסצינות בודדות, ובסופו של הסרט הוא אינו משמיע אף משפט אחד. יורקו חיה משמשת לו פה. היא הדוברת העיקרית, המשמיעה את רעיונות הנצרות, המטיפה להם והמשכנעת את משתתפי העליה והצופים גם יחד בצדקתם של רעיונות אלה.

יתר על כן. דחקה סרט המיועד, כביכול, להטפה לנצרות, תורם ליהדות תרומה ללא תקדים. בפעם הראשונה עומד במרכז עליה עניקת כוח גבור יהודי, ויהודי לאומי, שחל בו חיובי, יהודי המגלם טיפוס של איש כוח ושכל בעת ובעונה אחת, והביא את הצופים לידי הזדהות עמו. הי

עישון עם 'מזוג אוויר'...

דרייבבק
מתנפנפן

תשבץ העולם הזה 1214

לונה נחמיאס, ילידת ירושלים, הגישה לנו את התשבץ הקשה ביותר ש-קראנו. פותריו יכולים בהחלט להתגאות ברמת האינטליגנציה שלהם. לונה אינה כותבת הרבה על עצמה. היא בת 21 וגדלה ברחובות. היא נהנתה במיוחד מהתשבץ שפורסם ב"העולם הזה" 1195, ועוד יותר מן הנובדה שחיבר אותו יואב אדמוני, הגר בשכנות אליה, ואשר תשבצו שימש לה הזדמנות להתקשר עמו. אולי יחברו השניים תשבץ פרטי?

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		12	11	10
	19		18	17	16		15	
		24		23	22		21	20
			27		26		25	
28						31	30	29
	33		32				35	34
		38		37		36		39
43	42		41				40	
47		46		45			44	
			52	51		50		49
	58		57	56	55		54	
			60					59

מאוזן: 1) יפתח לצדדים. 4) ישוב עברי בשרון התיכון. 10) נח על פני המים ואינו שוקע. 11) מכשיר הדבור. 13) עמק, בעקבה. 14) עץ הנדרס בגליל העליון. 15) הר גבוה בתורכיה. 17) בא בחזרה. 19) ססולס הקולות. 20) בר, תנא בדור האחרון. 22) עיר קדומה בנהלת זבולון. 25) נחמף. 26) מתק. 27) נעשק. 30) מו-זיאון לאומי בפא-ריס. 32) אוסף אריות רבות. 33) אני קול. 34) שלושים וארבע. 36) מוב. 37) מוצב. 39) חי מוש. 41) יונק היניזון מחרקום. 42) פת המקרא. 44) עיר במרכז הודו. 46) נומלכה בהודו. 48) דבר שלמעלה מן המבע. 50) ראשי תיבות. 51) שם משפחתה של הסופרת הישראלית מחברת הרומן "מריה". 53) שם משפחתו של חוקר תלמודי יהודי (אוסטריה), ששם ספרו "דור דור ודרושי". 55) מילת קריאה לשמחה. 57) שרות תחבורה עירוני. 58) אליה בבלי. 59) מנהיג המרד נגד הרומאים. 60) שמש בלועזית.

מרוקו בשנת 1782 לערך. 12) מקום מונבה. 15) בעקבה בגליל התחתון המזרחי. 16) סוג של אוטובוסים נקרא על שמו. 18) החלק השני של הסימפוניה "מולדת" לסמטאנה. 21) זהב מובחר. 23) שד. 24) עיר בירה מאחת ארצות השפלה. 26) ביטוי. 28) זאת. 29) קומפוזיטור רוסי מאחרוני האסכולה הלאומית הרוסית. 31) פיורד בחוף נורבגיה. 32) משקה מרביש. 35) מס פיס. 37) הלכה, לימוד. 38) מושבה מרומית גוית. 40) תואר כבוד בארצות השפלה. 41) עשה ענף ללא סוף. 43) מילת-נוף לנסתר. 45) ערוב. 46) המאור הקטן. 47) הופעת יחיד. 49) בו מבשלים. 52) עליו מקרינים. 54) המון עם. 56) חו. 58) בעצמו.

מאונך: 1) כשנולד היה אביו בן 100 שנה. 2) זכר הפרה. 3) "תורת כהנים". 5) שנולד טרם זמנו. 6) המיסקה הראשונה. (ארמית). 7) מי שהיה נוכח בשעת מעשה. 8) קמף תאניישיסמה. 9) משלוחי אי"י ל-

לרעננות העור וצחות הפנים

מרכיב הפנים מותאם במיוחד למשחה חודש נפלא לעורך. נספג בקלות, ומקנה הרגשת רעננות מצויינת. מיוחד בשימוש לעור גורמלי — בלילה, ועבור עור יבש — בבוקר.

מרכיב אורגני

Div'a GOLD CREAM

גם קרם זה, נמנה על מנת מוצרי "דיווה" המהוללים, המגישים לך: Royal Placenta, Skin Food, Day Cream, Hand Cream

אמנות

תערוכות

החזר בתשובה

בין הציירים הישראליים הבוודיים שלא נסחרו בגל האופנה של הציור המודרני המופשט, תופס הצייר המזוקן נפתלי בזם (36), יליד גרמניה וחניך בצלאל, מקום מכובד.

בעוד רוב הציירים מעלים על בדיהם שטחיים, קמים ונקודות, בהתאם למצב רוחם החולף, המשיך בזם, בעקשנות כמעט צב-רית, בציור מגמות סוציאליזם וציוריות. אפילו שהות של שנתיים בפאריס לא שינתה את סיגנונו. ברישומי שחור-לבן ובציורי שמן צבעוניים, בעלי מגמה גראפית חזקה, תיאר פועלים בעבודתם, איכרים בשדה, מפעילים וחלוצים.

נושאים מגמתיים אלה הקנו לו הצלחה רבה בקיבוצים ובחוגי תנועת ארץ-ישראל העובדת. כאשר חיפשה הנהלת צ"ם ציירים לקישוט אונית-הנוסעים המפוארת והציורית תיאודור הרצל, היה טבעי מאוד שנפתלי בזם יהיה אחד מהם. בזם לא הכזיב, בשני ציוריו-קיר גדולים תיאר את התנשמות הרע-יון הציורני על כל שלביו, החל בעליה הבלתי-לגאלית וכלה בכיבוש השממה וכור ההיתוך.

השבוע, בתערוכת-יחיד רבת-היקף בביתן מאיר דיזנגוף של מוזיאון תל-אביב, החליף נפתלי בזם את הסוסים. בין שבעים יצירות אמנות, מהן חמישים תמונות-שמן ועשרים רישומים ואקווארלים, לא נמצא אפילו חלוץ אחד ואף לא כלרימלאכה בודד. את מקומם תפסו תשמישי-קדושה יהודיים כמו: שופר, תרנגול-כפרות, פמוטים, גרות שבת ומנורת הקנים.

הסימבוליקה היהודית בציוריו החדשים של בזם, אף שהיא מזכירה בנושאים שלה את הציור היהודי הישן, כפי שהיה מקובל לפני מלחמת העולם הראשונה בגולה, איננה המשך ישיר שלו — כי בזם אינו מתאר הח' חיים מסורתי או פולקלור עממי ברוח סנטימנטלית, כפי שהיה מקובל, ואשר שא-גאל משמש לו כסיו גם כיום. הסימבוליקה של בזם היא נסיון להעניק לסמלים דתיים מעמד של ערכים אסתטיים, בלתי תלויים במקום ובזמן.

תיאטרון

עלילה נפשית

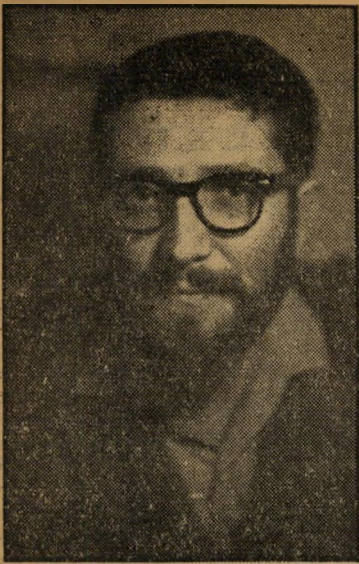
מאז הפכו התיאטרונים הישראליים, בעל כורחם, לתיאטרונים מסחריים, לפחות מבי-חינת אופי הרפרטואר שלהם, אם לא מבי-חינת מיסגרתם, נטלו עליהן כמות קטנות, המורכבות מקבוצות זעומות של שחקנים, את תפקיד העלאת מחזות נסיוניים ומחזות מקוריים.

תיאטרון גוסף ממן זה יופיע לפני הקהל בימים הקרובים. הוא ישא את השם הבלתי-רגיל: במת שירה. כי תוכניתו הראשונה, אותיות 1960, אינה אלא קובץ שירים של חברי המשמרת הצעירה בשירה הישראלית. בניגוד למה שאפשר לחשוב, לא יהיה זה ערב קריאת שירים, אלא תיאטרון של ממש, שיציג מחזה.

מידגות עד המוות. יום הרעיון לה-קמת תיאטרון נסיוני חדש הוא דויד לוי, במאי צעיר שהיה עוזר-במאי בקאמרי. בש-לוש השנים האחרונות השתלם לוי ב-גליה, עבד בתיאטרון הנסיוני החשוב בלונ-דון, רואל קורט, ערך סיור בסקנדינביה, שם עבד עם הבמאי הדני בייסקוף, וכתב שלושה תסריטים לקולנוע, שיוסרטו כנראה עוד הקיץ.

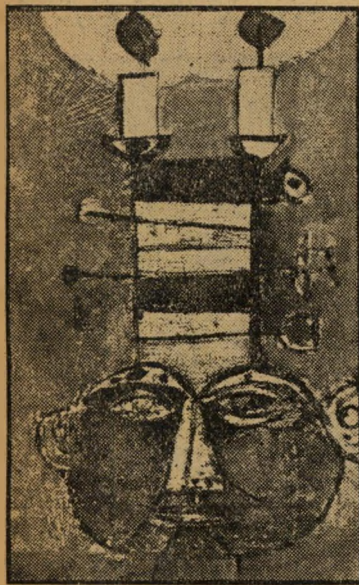
בתורו לישראל, לא ראה לוי אפשרות לעבוד בתיאטרון נסיוני במסגרת התיאטר-רוני הקיימים. הוא התקשר עם השחקנים עמוס מרון ואלברט כהן, ויחד עמם הקים את במתו הנסיונית.

המחזה, אותו יציג התיאטרון החדש בשני שחקנים, נכתב על-ידי 11 מחברים. זהו צירוף שירתם של נתן זך, יהודה עמי-חי, משה דור, עמוס קינן, שלמה זמיר, אהרון אמיר, דליה רביקוביץ, דויד אבידן, אמיר גלבע, ע. הלל ודויד לוי. עמוס שלימותו של שום שיר אינה נפגעת במחזה, אולם צירופם יחד יוצר עלילה, אם כי עלילה בלתי רגילה. אין זו עלילה של התרחשות על הבמה אלא עלילה נפשית, המתפתחת משיר על לילות, דרך שירי ילדים ושירי אהבה עד שירי מלחמה ושירי סוף הדרך. זה יהיה תיאטרון עם תפאורה ומוסיקת רקע, נסיון שטרם נוסה בעולם. עתה מצפים אנשי במת שירה לתגובת הקהל. אם יתברר להם שיש קהל גם ל-

צייר בזם

מעפילים בתיאודור הרצל

"חזון איש" של בזם

תקיעת שופר במוזיאון

תיאטרון נסיוני, הם עומדים להעלות מחזות נסיוניים נוספים בצורה חדשנית ונועזת.

פירסומים

מעשה למופת

כמו כל איגוד מיקצועי אחר, היתה גם אגודת הציירים והפסלים בישראל זקוקה לביטאון משלה. צורך זה לא נבע מהכרח פנימי לביטוי אמנותי; לרשות האמנים עמדו המוספים האמנותיים של העיתונים היומיים וכתבי-עת אחרים. הם אף לא נזקקו לליבו-ן בעיות מקצועיות, כמו שחר ותנאים סוצי-אליים, כי חברי האגודה הם אמנים חופ-שיים שאינם מעסיקים בשכר.

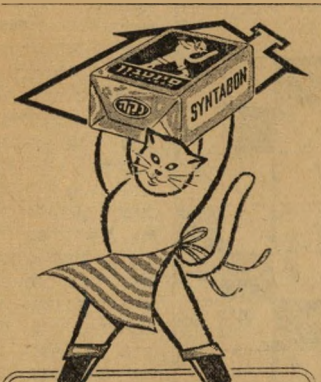
הצורך של אגודת האמנים לביטאון משלה נבע מן העובדה הפשוטה שהקופה היתה גדושה, ובתקציב נשאר יתרה מההקצ-בות המתקבלות מטעם קרן גורמן וההס-תדרות — לה מסונפת גם האגודה. כיוון שלא היה מחסור בכסף, הוחלט להוציא כתבי-עת מהורד בשם ששר. הוקמה מערכת, בה השתתפו נציגי ועד האגודה ונציגי המרכז לתרבות וחינוך של ההסתד-רות. כעורך בפועל מונה העיתונאי עזרא זוסמן, ממערכת דבר.

החברת הראשונה, שיצאה לפני שנה ב- הוצאה מהודרת, על גיר כרום מבריק ובי-עטיפת בריסטול, הכילה 62 עמוד ובתוכם מאמרים משעממים עד לאימה. לאחר מאמץ גדול, נמכרו כמאה גליונות בלבד.

אחרי הכישלון הראשון יצא בראשית שנה זו לאור הגליון השני, שלא נפל בשיעומו מהראשון, נמכר עוד פחות מקודמו: התפור-צה לא הגיעה אפילו למה גליונות.

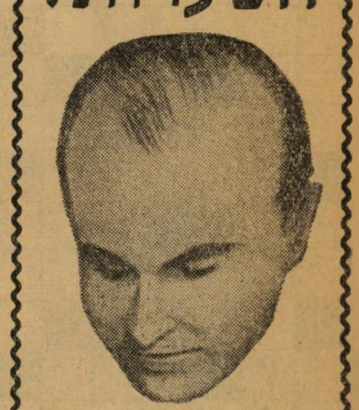
כיוון שידוע כי בישראל מעודדים, בדרך כלל, כישלונות מסוג זה, עוררה השבוע הפתעה רבה הידיעה, כי אגודת הציירים וה-פסלים החליטה לא להמשיך בהופעת הבטאון. החלטה אמיצה זו, שהתקבלה ללא כל לחץ חיצוני, היא מעשה שאין לו תקדים בארץ. ועלי-כך מגיע, ללא ספק, להעז אגודת הציירים והפסלים בישראל התואר: אנשי מופת.

ROYAL VIT
דויאלויט, לפי דיר לברן, פריס
המכיל Gelée Royale, מן מלכות הרבובים,
היא הפדס היעיל ביותר לספול בעור פני
דויאלויט מונע קמטים
ושומר על רעננות נעורים.

סינטבון
נוכס מנקה ומחצחצח הכל
יותר טוב
הסכנוני ויעיל פי 3
מכל סבון רגיל.
ב ש ר
תוצרת נקה—תוצרת איכות

לו
נשרו
השערות!

ולך?
אם יש לך
דאגות שער—
פנה למחלקה לספול שער
ב"רובינוס קוסמוטיקוס", ב-
הנהלת הביאוקוסמוטיקאי
אלכס רובין, תל-אביב,
רח' פינסקר 2, טל' 22128
— חיפה, רחוב הרצל 1.

כל יום חמישי...

עולם הפזר

בטאון תעשיית הטכסטיל • בעריכת לילי גלילי

ראש המערכת: ל. גלילי
עורך משנה: לילי ג.
עורך כיתוב: זל גל
צייר המערכת: זל גל
כתב ראשי: זל גל
צלם המערכת: זל גל

המים היו כבדים

מאת כתבת המדעי

התעלומה שאפפה לפני כחודש את הידיעות שהגיעו ממפעל הטכסטיל בדימונה, על היסודות ששקעו לאחר השטפון שנגרם בגלל שבר-עץ אי-שם בגג, נפתרה עתה, לאחר שבדיקות מעבדתיות גילו שהמים היו כבדים. מחוגי סולל בונה, שהקימו את המפעל, נמסר לסופרנו:

„בנינו את המפעל בהתאם לתנאים המיוחדים של המקום, שנמסרו לנו על ידי הבדואים הנמצאים שם מדורי דורות. לקחנו בחשבון שטפונות חורף, ובהתאם לכך הכי פלנו את עובי העמודים והיסודות. לא

מכון אפריאסייתי
ארנון יצרני טכסטיל

מודיע בזה על הרצאה בבית ליטין
של פרופ' שהרדליט
על הנושא:
**ביצור לייצר טכסטיל
בארצות נחשלות**
הכניסה חפשית באו בהמוניכם

יכולו לדעת שעננים נבקעים בסביבה, ושהמים, במקרה זה, יהיו כבדים מן הרגיל. בינתיים כבר הצלחנו לתקן את הנזק וחזקנו את העמודים בתמוכות. לא נכון שנגרם הפסד של 10 מיליון לירות. אף-על-פי שלא נעשתה עדיין הערכה סופית, אין להניח שהנזק הכספי יעלה על 7 או 8 לירות בסך הכל.

חברנו
שמעון פרם
על הישגיו בקידום ענף הטכסטיל
שלוחה ברכתנו:
**מי יתן וירבו כמותך
בישראל**
תא פועלי המחט,
סקצית האריג,
אגודת פועלי הטכסטיל.

משאל בזק

עולם הבד ערך משאל-בזק בין מומחי טכסטיל על הגילויים האחרונים. את ד"ר ירוחם פינצ'בסקי, מומחה טיהור מהנוזלה, הנמצא כאן מטעם ארגון הבונד, מצאנו ב'חדר-האוכל של מלון דן: „מה דעתך, ד"ר פינצ'בסקי, על התקדמות ישראל בשטח הטכסטיל?“ „הצלחה מפוצצת כזאת לא רואים בכל יום!“

הנשאל השני היה נציג ועדת האר"ם לכיסוי מערומים נחשלים, שעבר את לוד בדרכו לקטנה. „מה דעתך, מר איצ'הבר שניידר, על הגילוי החדש?“ „בומבה!“

אחד מראשי לשכת-המודיעין, הממונה על פועלי המחט, שביקש לשמור על צילום-שם, ענה בגילוי-לב: „אני מקווה רק שזה לא יפצה לנו גרענות.“

איום ישיר על מפעלי הכותנה במצרים

מיד אחרי הגילוי החלה ירידה תלולה במחירי המגירות בבורסה בקהיר, ונרשמו יותר ממאה נקודות ירידה. הירידה היתה עלולה להיות גדולה יותר, לולא נפסק זרם הקונים לגמרי, כדי למנוע זאת, סגרו את הבורסה ליומיים ועבד אל-נאצר הזמין אליו את השגריר האמריקאי לשיחה.

אף כי לא נמסרה כל הודעה על מהות השיחה, נודע ממקורות דיפלומטיים, שהרווח המצרי איים להלאים את הפירמידות, ולתת לרוסים אופציה על הספינקס.

התגובה של הסטיט-דפארטמנט היתה תגובה של נביעה לסתונות. עכבו את משלוח אבקת-הביצים של חודש דצמבר, עד שיש ראל תסכים להחזיר את המצב לקדמותו. כלומר: תפרק את מכונות האריגה והנולים, ותחזור לבקע אטומים ולייצר פצצות, לפי התכנית המקורית.

עד לסגירת הגליון לא נתקבלה תגובה משרד החוץ הישראלי לאולטימטום של ה' סטיט-דפארטמנט. באופן בלתי-רשמי נמסר, שישראל אינה רואה בעין יפה התערבות בענייני הפנימיים. „אנו זקוקים לבגד לער, רנו ונעלים לרגלנו, ולא לפצצות של הרס“, אמר ראש-הממשלה במונח הכנסת.

זה בצבעי קובלט במכרשות גדולות. ירדתי מהעץ וחזרתי לגיפ שלי. כש יצאתי משטח המפעל, החזיר לי הוקיף את התעודה עם ציוני השליש. בהזדמנות זו שאלתי אותו אם הוא מרוצה מהעבודה ומהמשכורת: „אני לא מקבל משכורת. מדי פעם בפעם נותנים לי איזו טיפים, ומה אני חי.“ כך פתרתי את סוד מפעל הטכסטיל הגדול ביותר בכל המזרח הקרוב והתיכון.

קדם יותר מבלי להתגלות, טיפסתי על אורניום אחד, ומשם הצצתי על המבנה המרכזי, בעל הכיפה המקומרת, שבמראה מן האחיר, ביחוד בגובה רב מאוד, דומה לכיפה של כור אטומי. מה שראיתי בבנין זה פתר לפני את התעלומה הגדולה בבת אחת. זה היה מפעל אספרה, וכאן צבעו את האריג בצבעי קובלט. היו טובלים את ה' אריגים בכריכות של מימן, וצובעים אחרי

אי-שם בנגב, בדרך שבין סדום לאילת, מתרוממים בקצה האופק בניינים מסתוריים. אף-על-פי שהמסודות המוסמכים ממלאים פיהם מים כבדים, בכל הנוגע למהות ה' מפעל, מתלחשים לא אנשי הסביבה, כולל הכדואים הרועים על גמליהם בשדות ה' מלוה, שאלה הם המבנים של כור אטומי סודי.

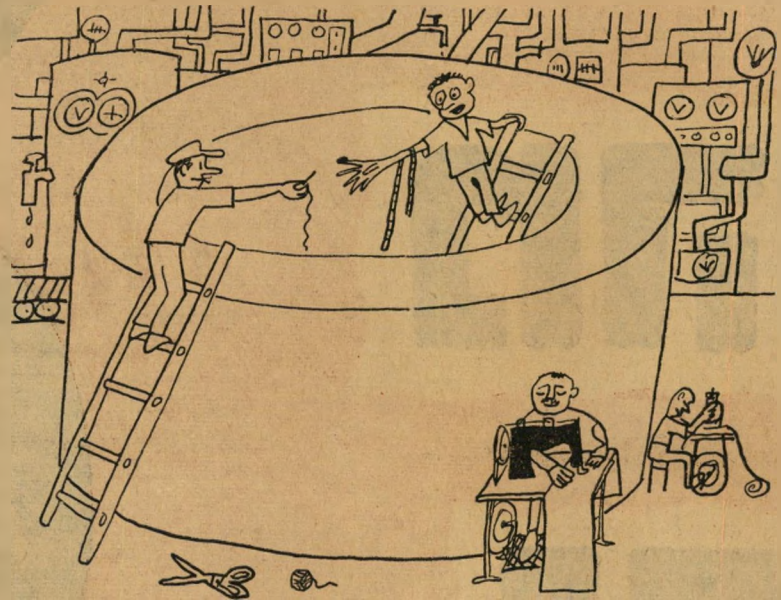
כדי לגלות ולחשוף את מהות המפעל הסודי, התחפשתי לנהג מקיזול, ובתחפושת זו הגעתי אל המקום בגיפ שכור. נסעתי בין שורה של אקליפטוסים, שלא היו אלא אנשי ש.ב. מוסחים שעקבו אחרי כל תנו' עותי. הגעתי לשער ברזל, שידרו שמר זקיף, שביקש מכל נכנס את תעודת-הלידה שלו.

כיוון שלא היתה ברשותי תעודת-לידה, מסרתי לו תעודה עם ציוני שלישי מבית הספר בלפור (כתה ד), ונכנסתי.

העמדת את הגיפ ליד הצריף הראשון, וראיתי שזה מחסן מלא גלילי כותנה וצר' מות של צמר גלמי, לא מעובד. ירדתי מהגיפ וחלתי על הדשא לכון בנין בטון. הדלת לא היתה נעולה, וכשפתתי אותה ראיתי בפנים פלכים וסלילים של קרטון, עליהם נכרכו חוטים בצבעים שונים. ה' תקרה הייתה מכוסה בכורי עכביש.

כולי מכוסה ברפש דרכים, התגלגלתי קדימה, מתחת לגדר מחושמלת, עד למבנה אטום לגמרי מכל הצדדים. מבפנים בקע רעש מזור אחר, כאילו מבקעים משהו. הצצתי דרך חור המנעול וראיתי אולם מלא נולים מיכניים, ובתוכם נעים בוכירים ב' מהירות תאוצתית גדולה. כל פעם שהבוכיר היה פוגע במגן המוחא, היה יוצא משב קול מזור, כמו מציקלוטרוק.

מהצד השני של הנולים יצאו גלילים של אריגים בעלי צבע דהוי, מורכבים מחוטי שתיועבר. לפתע שמעתי קול צעדים, והמך ה' משם לתוך חורשה קטנה של צצי אורג יום וברושים. כיון שאי-אפשר היה להת'

„עכשיו תביא לי שני כפתורים רדיואקטיביים, וקצת אוראניום לריפוד הביטנה.“

מכתבים אל העורך

בכל שאר הדברים תועיל יותר תפירה מעולה ביד או במכונה. גיטל דוחובניק, בת'ים

זרים בשדותינו
קשה לאדם, שהשתתף בגופו (תרתי דמשמע) במלחמת-השחרור, להשלים עם העובדה שאחרי שתיים-עשרה שנה של צר' מאות בלתי-תלויה, עדיין תלויה תעשיית ה' אופנה שלנו באמנות הצרפתית. הלא בושא היא שפע, שידע לייבש בעצ' מו את ביצות החולה, שנאל כמו ידיו את אדמות עמק יזרעאל, שהדברי שבע מדינות ערב וזכוב הים-התיכון במכה אחת ושפירק את הפלמ"ח בלי עזרה מבחוף, לא ידע לתפור לעצמו מכנסים או תצאית, בלי יד מדריכה מבחוף.

הלא חרפה היא שעם התנ"ך, שבמגילת אסתר שלו, שנכתבה לפני אלפים שנה, נאמר: „וישם מרדכי שק על ראשו“, ילך ללמוד מעשה אמנות השמלה אצל צרפתים או תורכים או כל עם אחר. אני חושב שהגיע הזמן לשלוח מכאן, אחר כבוד, את לא אמוני האופנה הצרפתיים, שאני לא יודע מי הזמינם, ולתת לאמנים ישראלים את השאנסה להעניק לבנות ישראל משהו מקורי משלנו. ברנוד מ. שטיינהופאר, תלאביב

בטחון מפוקפק

אף-על-פי שעוד לא קרו אצלנו אסונות בנפש, ראוי שהציבור יתן דעתו על כך, שבאופנה הישראלית החדשה מרבים לחבר דברים בסיכות בטחון. סיכות בטחון נוצרו לשימוש זמני רק בשעות חירום, למניעת פרוצת היכולות ל' ערטל דברים שהנעוה יפה להם. מעולם לא היתה סיכות בטחון תחליף לתפירה של ממש, בזמנים כתיקונם.

לאור הדברים האלה, הידועים יפה לכל חייט ותופרת, מדאיגה התופעה שנתגלתה לאחרונה בתעשיית האופנה הישראלית, להר' בות בסיכות בטחון, לצורך ושלל לצורך. במקום לתקן כל קרע בתפירה של ממש, או לשכות את הפרוצות בתיקון אמנותי, מחברים הכל בסיכות בטחון, כאילו שזה יפתור את הבעיה.

הייתי עדה לתופעה מבישה, שחייברו ענין ביש אחד בסיכות בטחון כאלה, ואחרי זמן קצר הן נפתחו והכל נשר, והגוף נשאר מעורטל במקום צבורי מאוד, ודי ביוון וקצף.

אני מקחה שהגופים המוסמכים יסיקו את הלקח הדרוש מהפרשה שגולתני זה עתה לפניכם, וידאגו לכך שרק במקרים של פיקוח-נפש ממש, ישתמשו בסיכות בטחון.

מאופנת השק לאופנת הפיטריה

הציבור מיומן בזה לתצוגת אופנה ישראלית-צרפתית משותפת, שתחייים בימים הקרובים במדבר סהרה. הדגמים החדשים יוצגו על-ידי התיכות מפוצצות בבקיני. על המועד המדויק של התצוגה תבוא הודעה מיוחדת.

העובדים הזה

אחרי מיהוד לבון

אד מ"י

מהם

בתו

את

ההודאה?

